

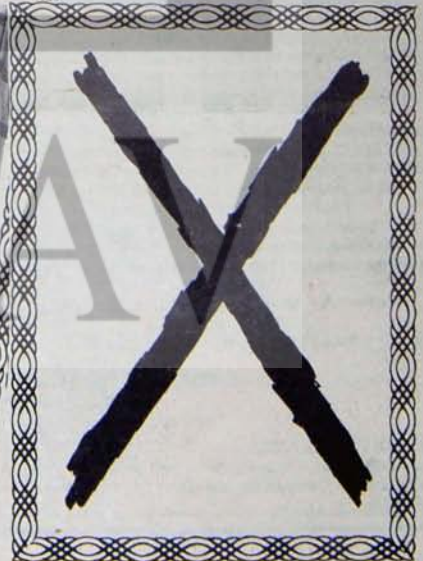
BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 233

24 EYLÜL 1979 7.5 LIRA

12 Mart'cılara geçit yok

Yaşasın Maysan İşçileriyle Dayanışma

Bursa'da demokratik kitle örgütleri, sendikalar, gençlik örgütleri, işveren yasadaşı lokavtı sonucu açığa mahkum edilen 156 MAYSAN işçisiyle dayanışma için 15 Eylül'de kitlesel bir miting yaptılar.

Maden-İş, Tekstil, Oleyis, Beton-İş, Yeni Haber-İş, Banksen, TÖB-DER, TUMAS, TUTED, Genç Öncü, İGD, SGB, İşçi Kültür Derneği Bursa Şubeleri, İKD, TUS-DER, İLD, Marmara Köy-

Der, Hürriyet Kültür Derneği'nden oluşan 19 kuruluş, 15 Eylül'de düzenledikleri "İşsizliği, Faşist Terör ve Cinayetleri Protesto Mitingi"ni bugüne dek güç ve eylem birliklerinin önüne çıkarılan birçok sorunu çözerek gerçekleştirdiler. Mitingin tüm çalışmalarında bütün örgütler ortak ve uyumlu eylemler yaptılar.

Kitlesel bir katılımı yapılan mitingde MAYSAN işçileri için başış da toplandı. Ortak olarak

saptanan sloganlara bütün örgütler sorumlu bir anlayışla uydular. Mitingde aynı zamanda faşist cinayetler protesto edildi ve MHP, ÜGD vb. faşist gebekelerin kapatılması istendi. Yapılan konuşmalar ve mücadele andından sonra sona eren miting, Bursa'da ilerici-demokratik güçlerin kalıcı eylem ve güçbirliğinde atılmış çok önemli bir adım olarak değerlendirildi. Güç ve eylem birliği çalışmalarında Bursa'da bugüne dek sürdürülen çalışmalarında görülen olumsuzluklar, grupçu tutumlar ilk kez ilkeli bir biçimde aşılmış oluyordu. Demokratik güçbirliklerinde aylık noktalarının değil de, birlik noktalarının öne çıkartılması, ısrarlı, uzun bir geçmişin sonrasında kazanılan bir deneydi. 15 Eylül mitingini aynı zamanda, direnişte bulunan işçilerin sorunlarına, yani emekçilerin ortak sorunlarına ancak dayanışmayla çözüm bulunabileceğini de gösterdi. Şimdi görev, bu olumlu sonucu, kalıcı bir antifaşist birlikle tamamlamaktır.

ÜGD Şube Başkanları Fiskobirlik'te

Kooperatiflerde yuvalanan faşistleri telex emriyle temizleyen (!) CHP'nin Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler'in telexinin başına şu günlerde Tirebolu Ülkü Ocağı Başkanı gelirse hiç şaşmamak gerekiyor!..

CHP'yi umut sayarak ona oy

● Teoman Köprülüler'in başkanlığında Fiskobirlik MHP'li ve ÜGD'li faşistlerle dolduruyor.

veren birçok emekçi Giresun'da Fiskobirlik Genel Müdürlüğü'nün kapısında iş bulabilmek için çile doldururken, Tirebolu ÜGD Ba-

kanı Faruk Sakal adlı kişi Fiskobirlik'in CHP'li Yönetim Kurulu Başkanı tarafından sessiz sedasız işe alındı.

MHP'lilerin Fiskobirlik'e CHP'li eliyle yerleştirilmeleri için bu yalnızca bir başlangıç oldu. MHP'li eski genel müdür Mustafa Aydın'ın gorillliğini yapan Beşikdüzü'ü iki faşist de, bir CHP Trabzon milletvekilinin Fiskobirlik yönetimindeki yakını tarafından kurumun arka kapısından yeniden işe alındı.

Daha da ilginç olanı, faşistlerin işe alınmaları için bulunan yeni formüllerdi. Faşistlerin önce CHP'ye üye yapılmasıyla Fiskobirlik'e işe alınmalarının önündeki engellerin kaldırıldığı bildirildi. Bu haberlerden sonra, ÜGD Genel Başkanı'nın da CHP'ye geçerek, Fiskobirlik Genel Müdürü olacağı söylenilebilir mi?

Elbette Fiskobirlik'te olup bitenler şaşırtıcı değil. CHP ağırlıklı hükümetin birçok bakanlığında olduğu gibi Ticaret Bakanlığı'na bağlı işyerlerinde de, faşistlerin temizlenmesi bir yana, yeni işe alınanlar arasında faşistlerin özellikle seçilmesi için elverişli koşullar bulunuyor. Hükümetin kuyusunu kazan da, faşistlerle bu ölçüde uzlaşması değil mi?..
CHP'

MARMARA TERSANESİ İŞÇİLERİNİN HAKLI SAVAŞININ YANINDA

İşçi Kültür Derneği İstanbul Şubesi, DİSK'e bağlı LİMTER-İŞ Sendikası'nın İzmit Yarımcı'da kurulu MARMARA Tersanesi'nde sürdürmekte olduğu grevi ziyaret ederek çeşitli sanatsal etkinliklerini sergiledi. İşçi Kültür Derneği İstanbul Şubesi daha önce de İNTER grevi ve ÜLKER direnişini ziyaret ederek çeşitli sanatsal gösterileriyle işçilere moral ve güç vermiş, onların mücadele azimlerini pekiştirmişti.

Marmara Tersanesi ziyaretine İşçi Kültür Derneği ile birlikte görevdeki İNTER ve PERA PALAS işçileri ile direnişteki ÜLKER işçileri de katılmışlardır. Böylece ayrı ayrı işkollarında grev ve direniş sürdüren İstanbul'lu işçiler, tersane işkolunun İzmit'teki bu yiğit grevini ziyaret ederek işçi sınıfının birlik ve beraberliğine güzel bir örnek vermişlerdir.

Ziyaret sırasında devrimci türkü ve marşlar söylenmiş dayanışmanın simgesi haline gelmiş çeşitli halk oyunları oynanarak işçi sınıfının kültür ve sanat anlayışını Jile getirildi.

Grevci işçilere hitaben bir konuşma yapan Şube Başkanı Sezai Babakuş, artık kapitalizmin çökmekte olduğunu, yerine sosyalizmin kesin zaferlerle geçtiğini, Türkiye'deki ekonomik ve politik bunalımların sorumlusunun emperyalizme bağımlı yerli ve işbirlikçi burjuvazinin olduğunu belirtmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

"Yıllar yılı ülkemizi yöneten zihniyet artık iflas etmiştir. Saldırıları bu iflasın göstergesidir. Burjuvazinin çok yönlü saldırısını işçi sınıfı göğüslemektedir. Bu çok yönlü saldırının bir yanı da kültür ve sanat alanında kendini göstermektedir. İşçi Kültür Derneği bu alanda meydana burjuvaziye terk etmeyecektir. İşçi sınıfının yanında, ona omuz vererek, en sıkı mücadele alanlarında görevini yapmaktadır. Grev ve direniş ziyaretlerimiz bunu açıkça göstermektedir. Tersane işçilerinin bu haklı mücadelesini sonuna kadar destekliyoruz.

YURUYUŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Sti. adına NİHAT SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCA-BİVİKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTANLI ● Yönetim: Kocunur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitaş - İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği: CODIFF 13/2 Square Wisser - 1040 Bruxelles - BELÇİKA, Tel: 230 34 72 ● İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500 TL., Arka kapak siyah beyaz 18.000 TL., İc sayfalar sütun santimi 80 TL., Yayın İlanları % 50 indirimlidir ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesistleri

● Abone koşulları: Yıllık 300.- TL, altı aylık 150.- TL. ● Avrupa: Yıllık 60 DM, altı aylık 30 DM, ● Amerika: Yıllık 2000.-TL, altı aylık 1000.- TL. ● Avustralya-Japonya: Yıllık 2500 TL., altı aylık 1250 TL.

● Ödeme adresi: TÜRKİYE: YURUYUŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 ● AVRUPA: CODIFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657-75 BRUXELLES-BELÇİKA

İŞÇİLER EMEKCİLER İLERİCİ AYDINLAR, İLERİCİ GENÇLER!..

Türkiye İşçi Partisi 14 Ekim 1979'da seçim yapılacak 29 ilin tümünde seçimlere giriyor

Seçim dönemleri, Partimizin, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde, sesini ülke çapında ve yoğun biçimde duyurabilme olanaklarını vermektedir. Seçim çalışmalarının en etkin ve başarılı sonuca ulaşmasında Partililerin cesur, özverili çalışmalarının yanısıra, Partimize inanmış, gönül vermiş arkadaşlarımızın da katkıları büyük önem taşımaktadır.

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu'nun Parti'nin tüm üye ve aday üyelerinin aylık gelirlerinin belli bir yüzdesini Ağustos, Eylül, Ekim aylarında Parti merkezine başış olarak göndermeleri konusundaki kararını Parti dostlarına da duyurmaktadır.

Gerçek ve kurtuluş yolu olan sosyalizmin ve sosyalist mücadelenin güçlendirilmesi, aynı zamanda faşizme karşı mücadelenin de kalıcı sonuca ulaşmasını sağlayacaktır.

Yurtseverler, antifaşistler, ilericiler, demokratlar
Tüm sosyalistler!...

Başış kampanyasına. Görev başına!

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
GENEL MERKEZİ

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
Bağış Kampanyası, Hesap No: 60
Ziraat Bankası - Cemberlitaş Şubesi
İSTANBUL

DÖRT SINAV VE ÇETİN CEVİZ

CAN AÇIKGÖZ

Geçtiğimiz salı günü Hürriyet Gazetesi'ni ellerine alanlar birinci sayfada büyük manşetlerle bir haber gördüler. Haberin başlığı "Doğular Parti Kurma Hazırlığında" idi. Haberde, böyle bir partiyi oluşturmak isteyenlerin amacının "dağıtık solu bir araya toplamak" olduğu belirtiliyordu.

Hürriyet gazetesi böyle bir partiyi kurnak isteyenlerin arasında Diyarbakır Belediye Başkanı Mehdi Zana'nın da bulunduğunu bildiriyordu. Haberin sonunda ise Mehdi Zana'nın özgeçmişine ilişkin çeşitli bilgiler yer alıyordu.

Önce eksik bilgileri tamamlamak gerekiyor. Mehdi Zana 1961-1971 döneminde Türkiye İşçi Partisi üyesi idi. Parti'nin Genel Yönetim Kurulu'nda da görev almıştı. 1968'den sonra Parti içinde bilimsel sosyalist muhalefet karşı dönem Aybar'ın safında yer tuttu. Dördüncü Büyük Kongre'de içinde bulunduğu grup ile birlikte hareket ederek pasif bir muhalefet sürdürdü. Türkiye İşçi Partisi'nin 1975 yılında yeniden kurulması sırasında bütün Parti üyelerine başvurulurken kendisi ile de görüşüldü. Türkiye İşçi Partisi kurucuları listesine yer aldı. Kuucucu kurul tarafından Merkez Yönetim Kurulu üyeliğine getirildi. Ancak Birinci Büyük Kongre'ye kadar Merkez Yönetim Kurulu üyeliğini devam ettiremedi. Hakkında soruşturma açıldı, ama herhangi bir disiplin kovuşturmasına gerek kalmadan kendi kendini Parti bünyesinden tasfiye etti. Birinci Büyük Kongre'ye sunulan Merkez Yönetim Kurulu Raporu'nda Mehdi Zana ve kendisi gibi olan iki arkadaşın hakkında şöyle yazılacaktı: "Demokratik Merkeziyetçilik ilkesini ve Parti görüşünü yadsıyıp yerel örgütlerin bir bölümüne farklı yapı ve insiyatif kazandırmak isteyen 'bundçu' ve kariyerist toplam birkaç kişi".

Mehdi Zana daha sonraları bir dergi etrafında toplananlar arasında bir süre bulundu. Bu arada TSİP kendisi ile ilgili kurtuldu. Bu ilişki Zana'nın dahil olduğu grubu da içeriyordu. Mehdi Zana, 1977 yerel seçimlerinde "bağımsız" olarak adaylığını koyduğunda seçim kampanyasını TSİP ile birlikte yürüttü. Ve "bağımsız" olarak Belediye Başkanlığı seçimlerini kazandı. TSİP'in İkinci Kongresi'nde de kendisine söz verilerek "solun birliğini engellemeye" çatması sağlandı. Daha sonra TSİP'in "birlikçi politikasının somut bir örneği" olarak aynı Parti'nin Genel Başkanı tarafından üzerine defalarca durulan bir kişi oldu. Sonraları Mehdi Zana'nın bir dergi etrafında berber duyulmaya başlandı. Duyulanlar arasında ağır suçlamalar da yer alıyor, ilişkilerinden, Belediye Başkanı olduktan sonra sahip olduğu bir çok olanağa kadar bir sürü şeyden söz ediliyordu.

Şimdi Hürriyet gazetesi "Doğu'da yeni bir parti kuruluşu" haberlerini verirken, Mehdi Zana'nın resmîli yaşam öyküsünü de anlatarak onu herkese tanıtmaya çalışıyor.

Bugünlerde sol'a yakından ilgilenmeye başlayan Hürriyet Gazetesi'nin "sol" bir günlük gazete çıkaracağı haberleri epeydir duyulmaktadır. Daha sonra da bir Parti'nin haftalık yayın organı olan bir derginin yayını günlük olarak sürdüreceği öğrenildi. Hürriyet gazetesi bu derginin günlük bir gazete olarak basılması için tasarımları açtı. Bu haftalık dergi şimdi yayını bir günlük gazete olarak sürdürüyor.

"Birlikçi" bazı TSİP'liler ise, bazı illerde "solun birliğini" sağlamak için ittifaklar yapıyorlar. Türkiye İşçi Partisi düşmanlığı zemininde Küskün CHP'lilerle de aynı işi yapmaya çabaladıkları iller var. Ama yine TİP düşmanlığı zemininde.. Bir ilde denen şu: "Seçimlerden sonra yeni bir parti kurulacak. Biz de onun içinde olacağız. Ama 14 Ekim'de evvelâ TİP'in boyunun ölçüsünü alması lazım. Bunun için beraber olmalıyız." TİP düşmanlığı, işçi sınıfı düşmanlığı, sosyalizm düşmanlığıdır. İşçi sınıfı düşmanlığı temelinde kurulacak bir parti ise "sahiplerine" hayırlı olsun.

İstanbul'dan da bir avukat bağımsız olarak adaylığını koydu. Bugün İstanbul'dan bağımsız olarak adaylığını koyan bu avukat da bir aralar Türkiye İşçi Partisi'nin üyesi oldu. Şimdi adaylığını koymaktaki amacının "solun birliği"ni sağlamak olduğunu açıklıyor. Bazıları iyice komikleşiyor. O kadar ki, kendi kafasında bir parti için bile karar verememiş olan bir kişi çıkıyor ortaya ve "solu birleştirme için aday oldum" diyebiliyor. Ve "birleştiriyor: üç beş küçük grup kendisini desteklediğini açıklıyor.

Bir eski Türkiye İşçi Partili daha: Aybar. Bir zamanlar Parti'nin Genel Başkanlığı'nda da yapmış. Sonra ayarının altın-

daki toprak kaymaya başlamış, hâlâ da kaymaya devam ediyor. Bugün söylediklerini en geniş biçimiyle Hergün gazetesi-nin sayfalarından izleyebilirsiniz. Anti-komünizm batağında battıkça batıyor. O da İstanbul'dan aday.

DİSK Genel Başkanı ise bir açıklamasında seçimlerdeki tavrunun "kurulmamış işçi sınıfı partisinin ilkeleri çerçevesinde olacağını" söylüyor. DİSK'in "solu birleştirme bir parti" kurnak istediği çeşitli defalar gazetelerde haber olarak çıkmıştı. Şimdi herkesin 14 Ekim seçimlerinde "boy sırasına girmesi" bekleniyor olmalı.

Ote yandan Türk-İş'de bir "işçi partisi" kurnak isteyenlerin çoğaldığına ilişkin haberlerin yoğunlaştığı görülüyor. Denizci Türki-İş başkan olunca burjuva basını onu sayfalarında "Türkiye İşçi Partisi'nin kurucusu" olarak tanıtmaya özen göstermişti.

İstanbul'da bir başka bağımsız aday daha var. İyi bir anneane, iyi bir anne, iyi bir demokrat vb... O da sosyalistlerin, demokratların iş ve eylem birliğini sağlamak için seçimlere katıldığını açıklıyor.

Ve nihayet CHP'li Ali Topuz... O da İstanbul'da bir açıklama yaparak, "bizim sizlere gidecek oylar AP'ye, MHP'ye verilmiş oylardır, çünkü solumuzdakiler senatör çıkaramayacaklardır" dedi. CHP'nin "transfer" cıbaşı Topuz bu aralar "milletvekili pazarları"ndan geri çekildi, transfer işlerine ara verdi ve İstanbul'a karışık karışık "AP'ye, MHP'ye gidecek oylar"ı demokrasiden yana kullanılmasını sağlamak çabasına döndü. Daha önceki seçimlerde yaptığı gibi bir kez daha "oylan bölme", CHP'ye verin" propagandasını yürütmeye koyuldu.

Bütün bunlar 14 Ekim seçimlerine bir aydan az bir zaman kaldığı sırada yer alan gelişmelerin bir kısmı.

Ne var ki bazı değerlendirmeleri hemen yapabilmek için belirli ölçütler de var. Yukarıda söz edilen kişi, grup ve partilerin kısaca şu sınavlardan geçip geçemediklerine bakmak gerekiyor.

1 Mayıs 1975'de bütün bunlar ne yaptılar? Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşuna karşı nasıl bir tutum içinde oldular?

Bu dersten geçenerlere ikinci soru: 5 Haziran seçimlerinde ne yaptılar? İşçi sınıfının bağımsız politik çizgisini mi savundular, yoksa burjuvazinin kuyruğuna mı takıldılar?

Bu dersten geçenerlere üçüncü soru: 1 Mayıs 1979'da ne yaptılar? Burjuvaziye teslim mi oldular, yoksa işçi sınıfının birlik, mücadele gününe, 1 Mayıs'ta sahip mi çıktılar? İşçi sınıfının omurunu korumak, demokratik hak ve özgürlüklerle sahip çıkmak için ne yaptılar?

Bu dersten de sınıfta kalanlar, 14 Ekim 1979 seçimlerinde de daha şimdiden sınıfta kalmışlardır. Bunu söylemek için de 15 Ekim sabahını beklemeye gerek yoktur. Çünkü Türkiye İşçi Partisi işçi sınıfının bağımsız politik çizgisini savunuculuğu görevini yıllardır ödünsüz sürdürüyor. Türkiye İşçi Partisi işçi sınıfının bağımsız politik çizgisini yıllardan beri hiçbir ödün tanımadan sürdürdüğü için de "ödüncü"ler kendilerini harekettten dışlıyorlar. Bunu bir anlamda doğal bir gelişme olarak nitelenebilir.

14 Ekim öncesindeyiz ve bazı sollar nesnel olarak uğursuz bazı görevleri üstlenmiş bulunuyorlar. Hesaplarını bütünüyle 14 Ekim seçimlerine dayandırıyorlar. Bütün bunlar hesaplarını 14 Ekim seçimlerine göre yapıyorlar, burjuvazinin hesaplarının daha uzun vadeli olduğunun belirtileri de iyice net görülmeğe başladı.

Amerikan emperyalizminin gizli açık tüm örgütleri, ajanları Türkiye ile yine artan bir yakınlıkla ilgilenmeye başladılar. Uzun süredir "ne yapmalı" diye düşünen büyük burjuvazi yapılabilecek bulmaya başladı. Birincisi, Anayasa değişikliği. Daha sonra da bu değişikliğe bağlı olarak sendikalar yasasının değiştirileceği belirtiliyor. Onu dernekler yasasında ve seçim yasasındaki değişikliklerin izleyeceği söyleniyor. Tahii burun bunlarla birlikte, geniş tabanlı hükümet formülleri,

bu formüller için gerekli olan başbakan adaylarına varıncaaya kadar sayılmaya başlandı.

Yeni bir 12 Mart öncesi mi yaşanıyor? Bu soruya kestirmeden bir "Hayır" cevabı vermek gerekiyor. Çünkü 12 Mart'ın aynen tekrarlanması hem olanaksız hem de bir çıkış yolu değil. Burjuvazi 12 Mart'tan en azından belli alanlarda beklediklerini gerçekleştiremedi çıkamaz zorda kaldı. Türkiye toplumu 12 Mart öncesinden çok farklı, çok şey değişti.

Ama bu soruya "Evet" cevabı da verilebilir. Çünkü değişenlerin yanısıra benzer durumlar da var. Tıpkı 12 Mart öncesi gibi Türkiye kapitalizmi kör bir çıkmazın içinde girmiş bulunuyor. Sürekli değişen Ortadoğu dengesi içinde Türkiye'nin jeopolitik önemi devamlı artıyor.

Bir başka konuda da çok önemli bir benzerlik var. 12 Mart öncesi burjuvazinin bütün strateji uzmanları, denizci ağababaları bir "çetin ceviz"den kurtulmanın hesaplarını yapıyorlardı. Yapılan bütün hesapların içinde bu "çetin ceviz" son derece dikkatlice ele alınıyordu. Bu "çetin ceviz" Türkiye İşçi Partisi idi. 1961 sonrası politik yaşama bir anlamda damgasını vuran, politik yaşama en etkin biçimde işçisufunun bağımsız sesini sokan bir "çetin ceviz". Etkinliği sayısal gücünün çok ötesinde, oyunları bozacak kadar fazla olan bir "çetin ceviz".

12 Mart'tan bir ay önce burjuvazinin bir sözcüsü Türkiye İktisat Gazetesi'nde şöyle yazıyordu:

"Anayasa'dan başlamak suretiyle mevzuatı icaplarla göre müessir hale getirmeneden tehlikeleri bertaraf etmeye bugün artık imkan kalmamıştır. Eldeki mevzuat milli bir koalisyon hükümeti veya iktidarlarıyla zamanında tatbikata geçirilseydi memleketle Marksist cereyanın doğduğu anarşi daha sürfe halinde iken önlenip söndürülebilirdi. Camiada Anayasa'ya ve buna müteferri kanunların anlayış havası o zamanlar buna pek alâ müsait idi. Düşünümüz ki, Ceza Kanunundaki 141-142 nci maddeleri bizzat kolektivist parti tarafından Anayasa Mahkemesine götürülmüştür. Mesela Milli Birlik Komitesi yerini devrin siyasi heyetine terkettiği günlerde veyahut hiç olmazsa 21 Mayıs 1963 ayaklanmasını müteakip ortamdaki cereyan eden kanun dışı parti mahkemeye verilir kapandı sed-dü bend edilmiş olsaydı, maksat da hasıl olurdu. Olmadı, olmadı." (Türkiye İktisat Gazetesi, 11 Şubat 1971).

Evet, 12 Mart'tan bir ay önce burjuvazinin bir sözcüsü burjuvazinin bir yayın organında, "fırsat bugüne kadar iki defa kaçtı, artık kaçması" diyor. Bir ay sonra ise 12 Mart geldi.

Şimdi o "çetin ceviz" devamlı büyümekte ve gelişmektedir. Bunu burjuvazi, onun deniz aşırı ağababaları çok iyi görüyor. Bu arada CHP, CHP içinde de özellikle bazıları çok iyi görüyor. Herkes kendine göre bir hesap yapıyor. Ve bu hesaplarda kaçışın bir nokta var: Devamlı büyümeye, gelişmeye "çetin ceviz" in önünü kesmek. Kimi tezgahlamaya planladığı baskı günleri için, kimi küçük tekkesi için, kimi de kariyerizmine esir olarak. Ama hep bu hesap yapıyor.

Ancak, 11 Şubat 1971'de düşünüldüğü ve daha sonra gerçekleştirildiği gibi Parti'yi "kapatmak" artık zor. Artık kolayca "kapatılmayacak" bir Parti var. Ve bu Parti devamlı gelişiyor, yurdun dört bir yanına kol sarıyor. Artık "kapatmak" zor, bu nedenle de onu keşilmeye çalışılıyor.

Faşist terörün en azgın olduğu, CHP li Yönetim Kurulu baskılarından istifa edip, CHP Elazığ'da örgütü kaldığı bir dönemde Türkiye İşçi Partisi Elazığ li örgütü kuruldu. Türkiye İşçi Partisi Elazığ li Örgütü, kimilerinin Elazığ'dan göç etmeye başladığı zaman, Elazığ'ın faşist MHP'nin kalelerinden birisi ilan edildiği günlerde göreve başladı. Ve o günden beri çalışıyor. İçer örgütlerini kuruyor, faşizme karşı tek alternatif olarak geliştiği güçleniyor. Elazığ in iki ilçesinde Türkiye İşçi Partilere yapılan saldırılar YORUYUŞ'un geçtiğimiz iki sayısında yer alan haberler arasında.

Türkiye İşçi Partisi 14 Ekim seçimlerinde de Elazığ'da örgütlenmeye geçtiği zamanki anlayış ile giriyor. Büyük burjuvazinin has ve faşist partilerinin başlıca hedef kabul edecek. Onlarla uzlaşan CHP'yi sergileyecek. Bu mücadeleden 14 Ekim'de de başarıyla çıkacağı inananak. Ve bazı "solları" uyarmak görevine de önem vererek. Bütün bunlar onun için yazılıyor.

TIP:
'Tasarlanan baskı rejimi demokratik güçlerin direnişiyle karşılanacaktır'

Faruk Sükan'ın istifası üzerine Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu 20 Eylül günü bir açıklama yaptı. Sükan'ın istifasının, Amerikan emperyalizmiyle büyük burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin operasyonlarının yeni bir adımı olduğu belirtilen açıklamada, seçimler sonrasında politik, ekonomik, hukuksal düzeyde daha baskıcı bir rejimin gündeme getirilmek istendiği vurgulandı. TIP Başkanlık Kurulu, getirilmek istenen anti-demokratik rejimin, Türkiye İşçi Partisi ve demokratik güçlerin birleşik ve kararlı direnişini karşısında bulacağını bildirdi.

"Devlet Bakanı Sükan'ın istifasının, 30 Ağustos dolayısıyla yapılan resmi beyanların, Anayasa'da değişiklik yapılması girişimlerinin başlatılmasının, CIA'da görevli bazı amerikalıların da katıldığı ve OECD ve Amerikan Savunma Enstitüsü tarafından Türkiye'de düzenlenen toplantıların hemen sonrasında yer alması dikkat çekicidir.

"Bu istifa, Amerikan emperyalizmi ve onun ortakları büyük burjuvazi ile büyük toprak sahiplerinin zaten kısıtlı olan demokratik ortamı daha da daraltmak yolundaki operasyonlarının yeni bir adımıdır.

"Ülkede tam bir kargaşa ortamı yaratılmak istenmektedir. Devletin çeşitli kurumlarında tuttukları mevzileri CHP iktidarında da koruyan gerici-faşist mihraklar ile arkalarında karanlık ilişkiler bulunan kuvvetle olası sol görünümüne bazı gruplar son günlerde daha geniş çapta piyasaya sürülmüşlerdir. Yaratılmak istenen kargaşa ortamı sürdürülme ve seçim sonrası politik, ekonomik, hukuksal düzeyde daha baskıcı bir rejim gündeme getirilmek istenmektedir."

Açıklamada daha sonra şöyle denildi:

"Tekrar belirtmek gerekir ki, bu girişimlerin asıl hedefi işçi sınıfıdır, tüm emekçi halk kitleleridir, ilerici ve demokratik güçlerdir. Emperyalizm ve

büyük burjuvaziyle tam bir uzlaşmaya dayanan, onların gerici politik kadrolarıyla işbirliğine girmeyi tek yol gören, buna karşılık kendi solu ile güçbirliğini reddeden CHP yönetimi, bu gidişi kolaylaştıran bir etken olmuştur. Son olay, CHP yönetiminin uzlaşma politikasının iflasının yeni bir kanıtı olmuştur.

"Artık herkesçe anlaşılması gerekir ki, ülkemizin demokratik gelişmesini işçi sınıfının ve sosyalist hareketin ağırlığı sağlayacaktır. İşçi sınıfımızın ve emekçi kitlelerin örgütlü birleşik hareketinin gelişmesi ve Türkiye İşçi Partisi'nin varlığı ve sürekli güçlenmesi, demokratik gelişmenin, demokratik hak ve özgürlüklerin korunup daha da geliştirilmesinin güvencesidir.

"İşçi sınıfımız, yoksul köylüler, tüm ilerici ve demokratik güçler demokrasinin kararlı savunucularıdır. Getirilmek istenen anti-demokratik rejim Türkiye İşçi Partisi ve demokratik güçlerin birleşik ve kararlı direnişini karşısında bulacaktır."

gündemin başında

Bunalımın bilançosu

Türkiye'nin bir "politik bunalımlar" dönemini yaşadığından artık hiç kimsenin kuşkusu yoktur. Bütün siyasal tartışmalar, daha doğru bir deyişle ülkedeki tüm siyasal mücadeleler, politik bunalımlardan çıkış yolunun doğrultusunda odaklanmaktadır.

Bunalımdan çıkış yolu olarak önerilen bütün çözümler ise, bunalımın kaynağına ilişkin bir saptamaya dayanmaktadır. Temel sorun, politik bunalımın nedenlerinin ve sorumlularının belirlenmesidir.

Büyük, tekeli burjuvazinin ve onların iş ortağı emperyalizmin bunalımın kaynağı nerede gösterilmeye çalışıldığı, çıkış yolu olarak hangi hedefe saldırıya hazırlandıkları açıkça ortaya çıkmış bulunuyor. Onlara göre bunalımın kaynağı, işçi sınıfının ve müttefiklerinin mücadelesinin güçlenmesi, hat ta bizzat bu mücadeleden varlığıdır. Dolayısıyla "çıkış yolu", işçi sınıfının ve müttefiki emekçi kitlelerin mücadelesini durdurmaya yönelik bir saldırıya geçmekten, bu mücadeleden güç aldığı demokratik mevzileri ortadan kaldırmaya yönelik kurumsal düzenlemeleri gerçekleştirmekten geçmektedir.

Genel Kurmay Başkanı ile Cumhurbaşkanı'nın 30 Ağustos demeclerinden sonra Faruk Sükan'ın istifa gerekçesi olarak yaptığı açıklama, bu niyet ve planları hiç kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde sergilemiştir.

Bu böyledir ama, büyük sermayenin sözcüleri hunalımın gerçek kaynağının ipuçlarını da aynı zamanda açığa vurmaktadır. Faruk Sükan'ın istifasıyla birlikte ünlü Lockheed yol-suzluğu üzerine yaptığı açıklama bunun bir örneği olmuştur. Sükan'ın, söz konusu açıklamasında Demirel'i, Ferit Melen'i ve Semih Sancar'ı "suçlu" olarak teşhir etmesi, hiç kuşkusuz, kendi gönlünde de yatan "geniş tabanlı" formüllerin önünü tıkayabilecek engelleri "harcamaya" yöneliktir. Ama Sükan'ın aynı açıklaması, burjuvazinin devlet yönetimi mekanizmasındaki çürümenin boyutlarını da sergilemiştir.

İşte bu çürüme, burjuvazinin toplumu eski, alışılmış yöntemlerle yönetmekte düştüğü aczin sonuçlarından biridir ve politik bunalımın kaynağında da bu az yatmaktadır. Büyük, tekeli burjuvazi sınıf egemenliğini sürdürmenin yeni biçimlerini aramakta; işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin mücadelesine karşı bu egemenliği daha ağır baskı yöntemleriyle koruyacak bir yönetim biçimine yönelmektedir.

Derinleşen politik bunalımın ve demokratik hak ve özgürlüklere karşı ağırlaşan tehditlerin bilançosunun bir yanı budur. Ama bir başka yanı daha vardır. Emperyalizmin, işbirlikçisi tekeli büyük sermayenin, onların emrindeki gizli-çık odakların tümüyle baskıcı bir rejime geçiş için tezgahladığı oyunlara kapıyı açık tutan, bilerek ya da bilmeyerek bu oyunlara araç olan CHP merkez yönetiminin demokratik güçlerin işbirliğini temelinden yadsıyan, işçi ve emekçi kitlelerin yaşaması çıkarlarını hedef seçen ve gerici karşısında ödün istüne ödün vermeye dayanan politikası, karanlık tertiplerin şimdiki boyutlara ulaşmasına fırsat vermiştir.

Evet. Bunalımın kaynağı, emperyalizmin iş ortağı büyük, tekeli burjuvazinin ülkeyi artık eski yöntemlerle yönetemez hale gelmiştir. Yeni yöntem arayışları da hiçbir kalıcı sonuç vermeyecektir. Dahası, işçi sınıfının ve müttefiki emekçi kitlelerin, tüm demokratik güçlerin direnişi, böylece "yeni" yöntemlerle burjuvazinin sınıf egemenliğine demir ökçeler takılmasına izin vermeyecektir. Ve ülkeyi bunalımdan kesin olarak çıkararak da, emperyalizmin tahakkümüne, tekeli büyük burjuvazinin egemenliğine son veren işçi sınıfı ve müttefikleri olacaktır.

• mehmet aközer

12 Mart'çılara gecit yok

Emperyalizmin, işbirlikçi tekeli büyük burjuvazinin çıkarları ve onların emrindeki gizli-çık odakların planları doğrultusunda, büsbütün baskıcı bir rejime geçiş için atılan adımlara geçtiğimiz hafta içinde yenileri eklendi.

Bu tertipler, Devlet Bakanı Faruk Sükan'ın istifasıyla en açık biçimde ortaya çıktı. Sükan'ın istifası, yalnız hükümetin parlamentodaki bugünkü sayisal desteğiyle ilgili olmakla kalmayan, doğrudan yeni hükümet biçimlerine geçiş de amaçlayan politik hedeflere yönelmişti. Sükan, istifasının gerekçelerini açıklarken Genel Kurmay Başkanı ile Cumhurbaşkanı'nın 30 Ağustos demecleriyle aynı uslubu kullanıyor ve şöyle diyordu: "Sınıf mücadelesi yapmak ve bir sınıfı egemen kılmak veya egemenliği sadece belli bir sınıfın elinde toplamak, bu suretle sosyalizm yahut başka maske altında memleketimize komünist veya faşist bir rejim getirmek mümkün değildir. Halbuki bugün memleketimizde sınıf mücadelesi yapıyor diye, Türk Devletini parçalamak ve Türk milletini bölme oyunları, açıkça ve pervasızca sergilenmektedir. Kurtarılmış bölgeler adı altında, her karışık binlerce şehit kanıyla sulanmış Vatan toprakları üzerinde, tıpkı geçmişte bazı ülkelerde yapıldığı gibi, Komünist İhtilali hazırlama ve gerçekleştirmek için köprü başları kurulmak istenmektedir."

Sükan daha sonra, yeni bir "sistem" arayışı içindeki büyük sermayenin çağrısına uyarak "Türkiye'nin gündemine devletin kaderi ve heka şartlarının yeniden tayini sorununun geldiğinden" söz ediyor, hükümetin seçimlerden de önce istifasını zorunlu göstermek için şöyle devam ediyordu: "Böylesine bir istikrarlılık ortamı içerisinde büyük ölçüde otoritesi sarsılmış bir hükümetle demokratik rejime hayatîyet veren sandık başına gitmenin devlet ve ülke için telafisi güç sonuçlar doğuracağı endişeleri haklı olarak görülmektedir. Devlet ve rejim için çok tehlikeli olayların meydana gelmesi ihtimali, gelmemesi ihtimalinden daha kuvvetlidir."

Bir gün sonraki basında "Sükan acaba bir ara rejimin kokusunu mu aldı" kuşkuyla karşılanan bu satırların doğruluğu sorular da kendisi şöyle yanıtla-

Ecevit ve eski yol arkadaşları: Sükan, Feyzioğlu

yordu: "Bu durumda Türkiye'nin ağır bunalımlardan çıkışına uygun bir siyasi ortam hazırlanması tarihi bir zorunluluk haline gelmiştir."

Kısacası Sükan, işte böyle bir "siyasi ortam"ın hazırlanması ve tabii "kendisine de en uygun" konuşmaların ortaya çıkması için istifa ediyordu. Aynı gün yaptığı açıklamayla Lockheed yol-suzluğuyla ilgili sadece bir kısım gerekçeleri açıklayarak en başta Demirel'in bu yol-suzluktaki rolünü teşhir eden Sükan, böylece yeni 12 Mart'çıların yolunu da açıyordu.

TIP Başkanlık Kurulu, Sükan'ın istifasını, olayla aynı günde yayınlanan açıklamasıyla değerlendirdi. Cuma günü bir demec veren TIP Genel Başkanı Boran da şöyle diyordu:

"Güçlü devlet", etkin idare formülü altında kısıtlı demokratik ortamı büsbütün ortadan kaldırdı, büsbütün baskıcı bir iktidar oluşturma yolunda yapılmakta olan girişimler, CHP üst yönetiminin emperyalizm ve iş ortağı tekeli büyük burjuvazinin ile uzlaşma, onlara teslimiyet politikasının kesin iflasının kanıtlarıdır.

"CHP yönetimi kendisine umut bağlayan, destek olan, uyveren kitleleri hep 'cantada keklik' bilmiş, bütün gayretini çer-

de büyük tekeli burjuvaziye kendini beğendirmeye, ona güvenmeler vermeye üzerine yoğunlaşmış, dış ilişkilerde de IMF'ye, Dünya Bankası'na, OECD'ye ve benzerlerine hep boyun eğmiş, onların isteklerini kabullenmiştir. CHP yönetiminin bu politikasının sonucu, emperyalist kuruluşların Türkiye'nin ekonomisine tam el koyma noktasına gelmesi ve yurt içinde yaşamın geniş kitleler için cehennem dönmeye başlaması; kitleler bu gerçeği her geçen gün daha açık seçik görmekteylerdir.

"Kendi soluyla güçbirliğini reddeden, buna karşılık burjuvazinin gerici politik kadrolarıyla işbirliğine girmeyi tek yol gören CHP yönetimi, bu politikasının faturasını kendisi de ağır bir şekilde ödemektedir."

Boran, demecinin son bölümünde ise şöyle diyordu:

"Demokratik hak ve özgürlüklerin, halkın çıkarlarının güvençesi işçi, köylü, emekçi kitlelerin kendisidir ve sermaye sınıflarından bağımsız kendi politik partisi, Türkiye İşçi Partisi'dir. 14 Ekim seçimleri, işçi emekçi kitlelerin oylarını kendi öz partilerinde toplayarak güçlerini dost düşmana göstermeleri ve ülkenin politik yaşamını etkileyecekleri için kaçırılmaması gereken bir fırsattır."

MHP kimden mi cüret alıyor

- MHP, Hitler'in mirasçısı Alman neofaşist partisi NDP ile yakın bir işbirliği içinde bulunuyor.
- "CHP'den Haberler Dergisi" MHP'nin faşist olduğunu açıklarken, CHP faşist partiyi kapatmak için neden hiçbir girişimde bulunmuyor?

MHP'nin emperyalist gizli servislerle içli dışlığı ve uluslararası faşist hareketin ülkemizdeki parçası olduğu öteden beri biliniyor. Ve öteden beri ilericiler-demokratik güçler, (CHP'nin istediği kanıtları da ortaya sererek!) MHP'nin faşist, tek suçlu parti olduğunu söylüyor, ve bu nedenle kapatılmasını istiyorlar.

Demokrasi güçlerinin bu ısrarlılığı sonunda, bazı gerçekleri CHP'de kabul etmek zorunda kaldı: "CHP den Haberler Dergisi"nde yayınlanan bir belgede, Alman neofaşist partisi NDP başkanı Adolf Von Thadden'in Türkiye'ye yazdığı mektupta, iki partinin ortak amaç birliği içinde olduğundan söz edilerek, birlikte yapılacak çalışmalar açıklanıyor. Alman faşist liderinin Başbuğ'a yazdığı mektup aynen şöyle:

"Sayın Türkiye, Mektubunuz beni çok sevindirdi. Benim ve partim hakkındaki övücü sözleriniz için çok teşekkür ederim. Partilerimiz arasında amaç birliğine ilişkin anlayışınız beni özellikle çok sevindirdi. ... Partilerimiz arasında temel ortak ideolojik ilkeler mevcuttur. Bu dostluk ilişkilerini geliştirmeyi ve güçlendirmeyi sizin de ar-

zuladığınıza eminim. Elinizle, partilerimiz arasındaki ilişkileri hapsamalı bir biçimde geliştirmeye yönelik önerilerinizi memnuniyetle karşıyorum. Gençlik kollarının gruplar halinde mübadelesini oybirliği ile kabul ettik.

... Sizi kişisel misafirim olarak kabul etmeye izin verir misiniz? Ülkelerimizin politik sorunlarını konuşmak ve karşılıklı yardım olanaklarını aramak benim için büyük bir zevk olacaktır."

Bu mektup ilericilerin, sosyalistlerin bugüne dek ısrarla belirttikleri gerçekleri bir kez daha kanıtlamaktadır. Şimdi bu belgeyi bizzat açıklayan partinin bu gerçeklerin üzerine gitmesi ve MHP'nin kapatılması için girişimlerde bulunması gerekmektedir. Atılacak ilk adımlar arasında, CHP'nin kendi açıkladığı mektuba yer alan suçların hesabının sorulması vardır. MHP ve onun Başbuğ'u Alman neofaşist partisini nasıl övmüştür? MHP Alman faşistleriyle hangi amaç üzerinde anlaşmıştır ve aralarındaki ortak ideolojik ilkeler nelerdir? Faşist hareketin Başbuğ'un NDP'nin hangi kanıtlarıyla dostluk ilişkileri bulunmaktadı ve bu ilişkilerin geliştirilmesi ve güçlen-

dirilmesi bugüne dek ne yönde olmuştur? MHP'nin katil çeteleri bozkurtlarla NDP'nin Hitler'ci gençlerinin gruplar halinde mübadelesini önerme cüretini Başbuğ nerden almaktadır? Ve bugüne dek böylesi kaç mübadele yapılmış, bozkurtlar Hitler'çilerden neler öğrenmişlerdir? Bu mektubun yazıldığı 1970 yılından bu yana Türkiye birçok kereler Almanya'ya karanlık ve gizli geziler yapmış NDP ile bu konuları görüşmüştür.

Şimdi bu gerçeklerin ve bu belgelerin MHP'nin ve onun Başbuğ'unun Hitler'ci olduğunu kanıtladığını kim, nasıl inkar edebilir? Gelelim bu sorular yalnızca CHP'ye de değil, MSP de bir süre önce "MHP Dosyası" adıyla bir broşür yayınladı. Broşürde MHP'nin suçları bir bir dökelirken, Türkiye'nin ırkçı-turancı liderlerle ilişkilerinin de belgeleri yer alıyor. Ne varki, MSP'nin bu girişimi de aynen CHP'ninki gibi yalnızca seçim yatırımlarında işiyle yapıyor. Bu nedenle de sonuç alıcı olması olanaksız. CHP ve MSP'nin bu belgeleri ortaya serdikten sonra yapacakları tek bir iş vardır: MHP'nin kapatılmasını istemek ve bu istem doğrultusunda harekete geçmek!

MHP'nin Başbuğ'unu cesaretlendiren, hatta ona "yavuz hırsız" misali CHP'yi tehdit etme cüretini veren de CHP'nin bu tutarsız ve kararsız tutumu değil mi? Türkiye, CHP'nin kendilerine faşist demesinden sonra yapması gereken tek iş partisini kapatması olduğunu söylüyor. CHP bu yola gitmemekle MHP'yi temize çıkarmış, meşurlaştırmış olmuştur mu? Türkiye gibilerine böylesi tehditlerle bulunma cüretini veren yalnızca CHP, MSP gibi partilerin iki yüzlü politikası olduğu artık apaçık değil mi?

14 Ekim seçimleri, faşist partinin içyüzünün açıklandığı bir kampanya olarak değerlendiriliyor. Ama aynı zamanda CHP ağırlıklı hükümetin faydacı basiretsiz, ikiyüzlü politikasının da teşhir edildiği bir dönem oluyor...

Hitler'ci partiden bu hesaplanırken sonunda ilericiler-demokratik güçler soracaklardır. Faşist partiyi bugüne dek cüretlendiren uluslararası faşist örgütlerle işte o zaman artık çare olamayacak.

NOT...

Pehlivancılar

Şimdi o bina yıkıldı, tabela da yok. Yerine yeni bina yapıldı ama o tabela bir daha görülmedi. 15 yıl kadar önce Ankara'da İnkilap sokakta üç katlı eski bir binanın orta kat balkonundan sarkıtılan o tabelada şunu okudunuz:

"Şöhretli Pehlivanları Tanıtma Derneği"

Bendeniz dahil, önünden gelip gençler, tabelâyı okurduk da, içeriğini değiştirmek pek almıza gelmezdi herhalde. Bir gün baktım ki, iş bir hayli ciddi!...

Öyle ya. Adam şöhetre tanıtmağa ne gerek vardı? Yok hiç tanınmamışsa bu nasıl şöhetretti?... Şöhretli pehlivanların yaşam öykülerinin 'derinlemesine' incelenmesi için bu dernek ileriye acaba entitiyi mi dönüştürcekti, diye sorarsanız, doğrusu işin orasını pek iyi bilemiyorum ama benim yargım şuydu. Katakullii!...

"Kamuya yararlı dernekler" tertibinden ve fonundan yıllarca ve hâlâ ne dümener döndürüldüğünü bilenler, duyanlar için herhalde varılması, ulaşılması zor bir yargı olmasa gerek.

Ve bir yönüyle de bu işte pehlivanların hiç günahı yoktu, belki haberlerin bile yoktu böyle bir derneğin varlığından. Oysa pehlivancılar çoktan derneğin tüzüğünü vilayete onaylatıp, tabelayı sarkıtmışlardı balkondan. Sıra, Bakanlar Kurulu'nun bu derneğin "kamuya yararlı" olup olmadığını onaylamasına ve tahsisat çıkarmasına gelmişti belki de. Belki hiç de böyle değildi. Üç-beş kişi bir araya gelerek, "milli şuur"un etkisiyle dünyaca tescilli "Türk gibi kuvvetli" belgisini kurumsal bir merkeze kavuşturmak istemişlerdi!

İzin verirsiniz biraz safca olacak ama son bir olasılık daha olamaz mıydı? Belki de, üç-beş aşırı öğe meraklısı bu yolla "şöhretleri" biraz daha kamuoyuna tanıtma özverisini yüklemişlerdi belki de!...

Şöyle ya da böyle, olgu, bir tabela yüzeyinde "güler misiniz, ağlar mısınız?" sorularıyla karışık ispanak yaprağı gibi sallanp duruyordu. Bir yandan oylardan habersiz, suçsuz ama şöhetli pehlivanlar, beri yanda pehlivandan pehlivancı, her biri birbirinden marifetli cazgırlar...

Şu günlerde tozu toprağı paklanıp, ampullerle aydınlatılan bazı tabelalara baktıkça İnkilap sokaktaki o eski tabelanın oldukça masum kaldığını düşünüyorum.

Mezhepçilik gişesinden hasılat tuturmaya çalıştıktan sonra, varını yoğunu "TİP'in çıkmazı"na yatırmasına, "Benim bildiği sosyalistler akıllıdır, acaba bunları CIA mı bildi?" diye hayıflanarak "akıllı"lından, "CHP'ye verin oyları demek içimden gelmiyor ama sol partilere oy atmak da faşizmin ekme-

ğine yağ sürmek olacak galiba" diyen azılı CHP'lisine, şahsi gayretleriyle adını hisse senedine çevirmeye çalıştıktan sonra, "bir plâtfon çerçevesinde bağımsız, TİP, TSİP ve CHP'li ilerici demokratlara oy verelim" berraklığında öneri getirenlere kadar bir bakın.

Doğrusu bu ya, geriye, Turhan Feyzioğlu nun üç-dört ay önce meclis kulislerinde gazetecilere söyledikleri kalıyor. Ne demişti Kayseri milletvekili Feyzioğlu:

"Bizim Mehmet Ali gibi olsalar iyi..."

Beri yanda adam gazetesinde almış o atacağı bağımsız adayın adını yazmış, alta yazıyor:

"Başlıktaki adı iyi belleysin."

Ellî satırılık yazınının:

"Önümüzdeki günlerde bu ad çok duyulacak... İyi belleysin bu adı... Bu ad pek fazla duyulacak..."

Başta söyledik ya pehlivanların yoktur bu işte pek öyle günahı. Ama gelin görün ki, onların bir demedikleri "bu markaya dikkat" kalır...

Öte yandan adam alir "siyaset"ini açıklar

"Seçimleri boykot ediyoruz!.."

Bu sirkeli "siyaset" bilin ki, ya gidip CHP'ye atacaktır, ya da sandığa gitmeyecek MC'ye yem olacaktır.

Siz hangi ilkelerden, hangi sorumluluk ve tutarlılıklardan söz ediyorsunuz.

Pehlivancılık zor iş, ince hastalık.

Bunlara sorulmayacak mıdır?

— Siz 5 Haziran 1977'de ne halt ediyordunuz?

Efendim, pehlivancılığın topu 'bin atlı akınlarda çocuklar kadar şen' sandık başına koşular, sol adına sosyalistlik adına CHP'ye oy verdiler. Şimdi kalkıp, "gene deeksik olmasınlar, AP'ye de MHP'ye de atabilirlerdi" mi diyeceğiz?...

Bunlar içinde UDC bezirganlığı ne demişti sonra biliyor musunuz:

"Seçimdeki taktikimizin başarısı ortaya çıktı. MC partileri geriledi, DP ve CGP eridi!..."

Güler misiniz, ağlar mısınız?

— Peki, ya AP ile MHP ne oldu? Ve o CHP ne oldu, ne yaptı?...

Sormazlar mı adama?

Hangi birine soracaksınız. Daha bir ay önce bir gazete anketinde "sol bölünmüştür" yargısını paylaşan üç "parti" şimdi seçimlerde... Bir zamanlar "sosyalist büro" kuracaksınız, daha dün "solun bölünmüşlüğüne" birleşekcesiniz sonra, soldan seçimlere gireceksiniz. Girin girmesine de haddinizi bilin.

Hiç değilse rahmetli Meşhur Pehlivanları Tanıtma Derneği "kamuya yararlı" olmaya çalışıyordu!

Maalesef tarih bu gibi politika ve vakalara "sermaye" diyor...

Genç Öncü Yayinevi kapatıldı

Sıkıyönetim uygulamalarının temel hak ve özgürlükleri hedef almasının yeni bir örneği geçtiğimiz günlerde Ankara'da yaşandı. 16-17 Eylül gece yansından sonra sıkıyönetim görevlileri ve polis Genç Öncü Yayinevi'nin bürosuna geldiler. İçerde kimsenin olup olmadığını bakmadan kapıyı kırarak içeri girdiler. Faşist katillerin ve çetelerin yakalanmasında göremediğimiz bir görev aşkıyla içerde bulunan tüm yayınları ve "rşivi" çuvalına doldurdular. 17 Eylül sabahı Yayinevi'nin çevresindeki "geniş güvenlik önlemleri"ni görenler hayret etmekten kendilerini alamadılar. Oysa olay yasal bir Yayinevi'nin basılıp içerde ne var ne yoksa kapıya yansırılan askeri kamyonlara doldurulmasıydı. Sonunda Yayinevi'nin kapısı mühürlenerek "operasyon" tamamlandı.

Yasal bir yayinevinin, Anayasa güvencesi altındaki bir basın kuruluşunun gerekebilecekleri basılmaması, basılıp, kapısının mühürlenip kapatılması, demokratik hak ve özgürlüklerin ayakları altına alınması sürecinin nerelere vardırılabileceğinin yeni bir göstergesidir. İşe ilericiler, sosyalist yayınları yasaklamakla başlayan Sıkıyönetim bu tutumunu tiyatro gösterilerini yasaklamaya, derneklerin kapısını mühürlenmeye, yayınlarını kapatmaya kadar vardırmıştır.

İlerici, sosyalist basın baskı altına alımla susuramaz.

Ferhat Gün

MHP kimden mi cüret alıyor

- MHP, Hitler'in mirasçısı Alman neofaşist partisi NDP ile yakın bir işbirliği içinde bulunuyor.
- "CHP'den Haberler Dergisi" MHP'nin faşist olduğunu açıklarken, CHP faşist partiyi kapatmak için neden hiçbir girişimde bulunmuyor?

MHP'nin emperyalist gizli servislerle içli dışlığı ve uluslararası faşist hareketin ülkemizdeki parçası olduğu öteden beri bilinir. Ve öteden beri ilericiler demokratik güçler, (CHP'nin istediği kanıtları da ortaya sererek!) MHP'nin faşist, tek suçlu parti olduğunu söylüyor, ve bu nedenle kapatılmasını istiyorlar.

Demokrasi güçlerinin bu ısrarlılığı sonunda, bazı gerçekleri CHP'de kabul etmek zorunda kaldı: "CHP den Haberler Dergisi"nde yayınlanan bir belgede, Alman neofaşist partisi NDP başkanı Adolf Von Thadden'in Türkiye'ye yazdığı mektupta, iki partinin ortak amaç birliği içinde olduğundan söz edilerek, birlikte yapılacak çalışmalar açıklanıyor. Alman faşist liderinin Başbuğ'a yazdığı mektup aynen şöyle:

"Sayın Türkeş, Mektubunuz beni çok sevindirdi. Benim ve partim hakkındaki övücü sözleriniz için çok teşekkür ederim. Partilerimiz arasında amaç birliğine ilişkin anlayışınız beni özellikle çok sevindirdi.

... Partilerimiz arasında temel ortak ideolojik ilkeler mevcuttur. Bu dostluk ilişkilerini geliştirmeyi ve güçlendirmeyi sizin de ar-

zuladığımızda eminim. Bu nedenle, partilerimiz arasındaki ilişkileri hapsanlı bir biçimde geliştirmeye yönelik önerilerinizi memnuniyetle karşılıyorum. Gençlik kollarının gruplar halinde mübadelesini oybirliği ile kabul ettik.

... Sizi hissel misafirim olarak kabul etmeye izin verir misiniz? Ülkelerimizin politik sorunlarını konuşmak ve karşılıklı yardım olanaklarını aramak benim için büyük bir zevk olacaktır."

Bu mektup ilericilerin, sosyalistlerin bugüne dek ısrarla belirttikleri gerçekleri bir kez daha kanıtlamaktadır. Şimdi bu belgeyi bizzat açıklayan partinin bu gerçeklerin üzerine gitmesi ve MHP'nin kapatılması için girişimlerde bulunması gerekmektedir. Atılacak ilk adımlar arasında, CHP'nin kendi açıkladığı mektupta yeralan suçların hesabının sorulması vardır. MHP ve onun Başbuğ'u Alman neofaşist partisini nasıl övmüştür? MHP Alman faşistleriyle hangi amaç üzerinde anlaşmıştır ve aralardaki ortak ideolojik ilkeler nelerdir? Faşist hareketin Başbuğ'un NDP'nin hangi kararlara dostluk ilişkileri bulunmaktadı ve bu ilişkilerin geliştirilmesi ve güçlen-

dirilmesi bugüne dek ne yönde olmuştur? MHP'nin katil çeteleri bozkurtlarla NDP'nin Hitler'ci gençlerinin gruplar halinde mübadelesini önerme cüretini Başbuğ nerden almaktadır? Ve bugüne dek böylesi kaç mübadele yapılmış, bozkurtlar Hitler'çilerden neler öğrenmişlerdir? Bu mektubun yazıldığı 1970 yılından bu yana Türkeş birçok kereler Almanya'ya kararlık ve gizli geziler yapmış NDP ile bu konulan görüşmüştür.

Şimdi bu gerçeklerin ve bu belgelerin MHP'nin ve onun Başbuğ'unun Hitler'ci olduğunu kanıtlandığını kim, nasıl inkar edebilir? Gelgelelim bu sorular yalnızca CHP'ye de değil, MSP de bir süre önce "MHP Dosyası" adıyla bir broşür yayınladı. Broşürde MHP'nin suçları bir bir özümlenirken, Türkiye'nin rakip liderleriyle ilişkilerinin de belgeleri yer alıyor. Ne varki, MSP'nin bu girişimi de aynen CHP'ninki gibi yalnızca seçim yatırımlarında oy hesabıyla yapıyor. Bu nedenle de sonuç alamaz olmaktadır. CHP ve MSP'nin bu belgeleri ortaya serdikten sonra yapacakları tek bir iş vardır: MHP'nin kapatılmasını istemek ve bu istem doğrultusunda harekete geçmek!

MHP'nin Başbuğ'unu cesaretlendiren, hatta ona "yavuz hırsız" misali CHP'yi tehdit etme cüretini veren de CHP'nin bu tutarsız ve kararsız tutumu değil mi? Türkeş, CHP'nin kendilerine faşist demesinden sonra yapması gereken tek işin partisini kapatması olduğunu söylüyor. CHP bu yola gitmemekle MHP'yi temize çıkarmış, meşurlaştırmış olmuştur mu? Türkeş gibilerine böylesi tehditlerde bulunma cüretini verenin yalnızca CHP, MSP gibi partilerin iki yüzü değil politikası olduğu artık apaçık değil mi?

14 Ekim seçimleri, faşist partinin içyüzünün açıklandığı bir kampanya olarak değerlendiriliyor. Ama aynı zamanda CHP ağırlıklı hükümetin faydacı basiretsiz, ikiyüzlü politikasının da teşhir edildiği bir dönem oluyor...

Hitler'ci partiden bu hesapları eninde sonunda ilericiler-demokratik güçler soracaklardır. Faşist partiyi bugüne dek cüretlendiren uluslararası faşist örgütlerde işte o zaman artık çare olacaktır.

NOT...

Pehlivanlılar

Şimdi o bina yıkıldı, tabela da yok. Yerine yeni bina yapıldı ama o tabela bir daha görülmedi. 15 yıl kadar önce Ankara'da İnkilap sokakta üç katlı eski bir binanın orta kat balkonundan sarkıtılan o tabelada şunu okurdunuz: "Şöhretli Pehlivanları Tanıtma Derneği"

Bendeniz dahil, önünden gelip geçenler, tabelayı okurduk da, içeriğini düşünmek pek almıza gelmezdi herhalde. Bir gün baktım ki, iş bir hayli ciddi!

Öyle ya. Adam şöhretse tanıtmağa ne gerek vardı? Yok hiç tanınmamışsa bu nasıl şöhretti? Şöhretli pehlivanların yaşam öykülerinin "derinlemesine" incelenmesi için bu dernek ileride acaba enstitüye mi dönüşecekti, diye sorarsanız, doğrusu işin orasını pek iyi bilemiyorum ama benim yargım şuydu Katakullili...

"Kamuya yararlı dernekler" terbiinden ve fonundan yıllarca ve hâlâ ne dümener döndürüldüğünü bilenler, duyanlar için herhalde varılması, ulaşılması zor bir yargı olmasa gerek.

Ve bir yönüyle de bu işte pehlivanların hiç günahı yoktu, belki haberleri bile yoktu böyle bir derneğin varlığından. Oysa pehlivanlılar çoktan derneğin tüzüğünü vilayete onaylatıp, tabelayı sarkıtışlardı balkondan. Sıra, Bakanlar Kurulu'nun bu derneğin "kamuya yararlı" olup olmadığını onaylamasına ve tahsisat çıkarmasına gelmişti belki de. Belki hiç de böyle değildi. Üç-beş kişi bir araya gelerek, "milli şuur" etkisiyle dünyaca tescilli "Türk gibi kuvvetli" belgisini kurumsal bir merkeze kavuşturmak istemişlerdi!

İzin verirsiniz biraz safca olacak ama son bir olasılık daha olamaz mıydı? Belki de, üç-beş aşırı güç meraklısı bu yolla "şöhretleri" biraz daha kamuoyuna tanıtmaya özerisini yüklemişlerdi belki de!...

Şöyle ya da böyle, olgu, bir tabela yüzeyinde "güler misiniz, ağlar mısınız?" sorularıyla karışık ispanak yapırağı gibi sallanıp duruyor. Bir yanda olaydan habersiz, suçsuz ama şöhretli pehlivanlar, beri yanda pehlivanlardan pehlivanı, her biri birbirinden marifetli cazgırlar...

Şu günlerde tozu toprağı paklanıp, ampullerle aydınlatılan bazı tabelalara baktıkça İnkilap sokaktaki o eski tabelanın oldukça masunı kaldığını düşünüyorum.

Mezhepçilik gişesinden hasılat tuturmaya çalıştıktan, varını yoğunu "TİP'in çıkmazı"na yatarına, "Benim bildiği sosyalistler akıllıdır, acaba bunları NDP mi böldü?" diye hayıflanıp "akıllı"lından, "CHP'ye verin oyları demek içinden gelmiyor ama sol partilere oy atmak da faşizmin ekme-

ğine yağ sürmek olacak galiba" diyen azılı CHP'lisine, şahsi gayretiyeli adını hisse senedine çevirmeğe çalıştıktan, "bir plâtfon çerçevesinde bağımsız, TİP, TSİP ve CHP'li ilerici demokratlara oy verelim" berraklığında öneri getirenlere kadar bir bakın.

Doğrusu bu ya, geriye, Turhan Feyzioğlu nun üç-dört ay önce meclis kulislerinde gazetecilere söyledikleri kalıyor. Ne demişti Kayseri milletvekili Feyzioğlu:

"Bizim Mehmet Ali gibi olsalar iyi..."

Beri yanda adam gazetesinde almış oy atacağı bağımsız adayın adını yazmış, alta yazıyor:

"Başlıktaki adı iyi belleyin."

Elli satırlık yazının yarısı:

"Önümüzdeki günlerde bu ad çok duyulacak... İyi belleysin bu adı... Bu ad pek fazla duyulacak..."

Başta söyledik ya: pehlivanların yoktur bu işte pek öyle günahı. Ama gelin görün ki, onların bir demedikleri "bu markaya dikkat" kalır...

Öte yandan adam alır "siyaset"ini açıklar

"Seçimleri boykot ediyoruz!.."

Bu sirkeli "siyaset" bilin ki, ya gidip CHP'ye atacaklar, ya da sandığa gitmeyecek MC'ye yem olacaktı.

Siz hangi ilkelere, hangi sorumluluk ve tutarlılıklardan söz ediyorsunuz.

Pehlivanlık zor iş, ince hastalık.

Bunlara sorulmayacak mıdır?

— Siz 5 Haziran 1977'de ne halt ediyordunuz?

Efendim, pehlivanlıların topu 'bin atlı akınlarda çocuklar kadar şen' sandık başına koşurlar, sol adına, sosyalistlik adına CHP'ye oy verdiler. Şimdi kalkıp, "gene deeksik olmasınlar, AP'ye de MHP'ye de atabilirlerdi" mi diyeceğiz?...

Bunlar içinde UDC bezirganlığı ne demişti sonra biliyor musunuz:

"Seçimdeki taktikimizin başarısı ortaya çıktı. MC partileri geriledi, DP ve CGP eridi!..."

Güler misiniz, ağlar mısınız?

— Peki, ya AP ile MHP ne oldu? Ve o CHP ne oldu, ne yaptı?...

Sormazlar mı adama?

Hangi birine soracaksınız. Daha bir ay önce bir gazete anketinde "sol bölünmüştür" yargısını paylaşan üç "parti" şimdi seçimlerde... Bir zamanlar "sosyalist büro" kuracaksınız, daha diin "solun bölünmüşlüğüne" birleşeksiz sonra, soldan seçimlere gireceksiniz. Girin girmesine de haddinizi bilin.

İliç değilse rahmetli Meşhur Pehlivanları Tanıtma Derneği "kamuya yararlı!" olmaya çalışıyordu!

Maalesef tarih bu gibi politika ve vakalara "sermaye" diyor...

Genç Öncü Yayinevi kapatıldı

Sıkıyönetim uygulamalarının temel hak ve özgürlükleri hedef alışı yeni bir örneği geçtiğimiz günlerde Ankara'da yaşandı. 16-17 Eylül gece yansından sonra sıkıyönetim görevlileri ve polis Genç Öncü Yayinevi'nin bürosuna geldiler. İçerde kimsenin olup olmadığını bakmadan kapıyı kırarak içeri girdiler. Faşist katillerin ve çetelerin yakalanmasında göremediğimiz bir görev aşkıyla içerde bulunan tüm yayınlar ve arşivi çuvalara doldurdular. 17 Eylül sabahı Yayinevi'nin çevresindeki "geniş güvenlik önlemleri"ni görenler hayret etmekten kendilerini alamadılar. Oysa olay yasal bir Yayinevi'nin basılıp içerde ne var ne yoksa kapıya yansıtılan askeri kamyonlara doldurulmasıydı. Sonunda Yayinevi'nin kapısı mühürlenerek "operasyon" tamamlandı.

Yasal bir yayinevinin, Anayasa güvencesi altındaki bir basın kuruluşunun gerekebilecek hile gösterilmesizinsin böylesine basılması, kapısının mühürlenip kapatılması, demokratik hak ve özgürlüklerin ayakları altına alınması sürecinin nerelere varılabileceğinin yeni bir göstergesidir. İşe ilerici, sosyalist yayınları yasaklamakla başlayan sıkıyönetim bu tutumunu tiyatroya gösterilerini yasaklamaya, derneklerin kapısını mühürlenmeye, yayınlerini kapatmaya kadar vardırmıştır.

İlerici, sosyalist basın başlı altına alınıp susturulamaz.

Ferhat Gün

Sol serüvenciliğe karşı

MEHMET KÖK

Lenin'in Ağustos-Eylül 1917'de yer aldığı çalışması sırasında yazdığı ve Marksist "devlet" kuramını ele aldığı Devlet ve Devrim kitapçığının 2. bölümünde, "Marx 1852'de Sorunu Nasıl Koyuyordu?" başlıklı bölüm 1919 yılında Lenin tarafından eklenmişti. Lenin bu bölümde Mehring'in 1907'de, Neue Zeit'ne, Marx'ın Weydemeyer'e yazdığı 5 Mart 1852 tarihli bir mektuptan parçalar yayınladığına dikkati çekerek şu alıntılarını yaptı:

"Kendimle ilgili olarak şunu söyleyebilirim ki, modern toplumdaki sınıfların varlığını olsun, aralarındaki savaşımı olsun keşfetmiş olma şerefi benim değildir. Benden çok önce bazı burjuva tarihçiler, bu sınıflar savaşımının tarihsel gelişimini anlatmışlar, bazı burjuva iktisatçılar da bunun ekonomik yapısını dile getirmişlerdi. Benim yeni olarak yaptığım şundan ibaretti: 1) Sınıfların varlığının, yalnızca üretimin belirli tarihsel gelişim evrelerine bağlı olduğunu; 2) Sınıflar savaşımının zorunlu olarak proletarya diktatoryasına götüreceğini; 3) Bizzat bu diktatoryanın bütün sınıfların ortadan kalkmasına ve sınıfsız bir toplumun kurulmasına geçişten ibaret olduğunu göstermek..." (Lenin, Toplu Eserler, c. 25, s. 416).

Marx üç temel buluşunu kendisi böylece özetliyordu. Sınıflar her zaman var olmamışlardır, üretim ilişkilerinin belirli aşamalarında ortaya çıkmışlardır. Sınıf mücadelesi zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüyle sonuçlanır. Proletarya diktatörlüğü ise sınıfları ortadan kaldırır ve sınıfsız toplumu kurar. Daha da kısaltarak şöyle anlatabiliriz: Sınıflı toplum geçicidir. Proletarya, diktatörlüğünü ve arkasından sınıfsız toplumu kurar.

Günümüzde bilimsel sosyalizmin bu üç temel ilkesi sapıtılmaktadır. Sınıflı toplum kaçınılmaz gösterilmektedir. Proletarya diktatörlüğünün zamanı geçmiş olduğu yalanı işlenmektedir. Ve sınıfsız, sömürsüz toplumun hayal olduğu kafalara sokulmaktadır.

Çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Ve dünyamızın üçte biri şimdiden bu geçişi başarmış ve sınıfsız topluma doğru yol almaktadır.

DEVİRİM-PROLETARYA İLİŞKİSİ

Lenin Marksist kurama dayanarak aynı kitapçıkta, "Zora dayanan devrim olmaksızın, burjuva devlet yerine proleter devleti geçirmek olanaksızdır." (a.g.e., s. 405) demiştir. Lenin'e göre, "Burjuva egemenliği ancak proletarya tarafından alaşağı edilebilir; proletarya, ekonomik varlık koşulları bu alaşağı etme görevini hazırlayan ve ona bu görevi başarma olanak ve gücünü veren biricik sınıftır." (a.g.e., s. 408) "Büyük üretimde oynadığı ekonomik rol nedeniyle, proletarya, burjuvazinin çoğunlukla proleterlerden daha çok sömürüp ezdiği ve kurtuluşları için bağımız bir savaşına yeteneksiz bulunan bütün çalışan ve sömürülen yığınların yol göstericisi olmaya yetenekli

Bilimsel sosyalist hareketin önderleri sapmalara karşı mücadelenin yolunu aydınlatıyor.

tek sınıftır." (a.g.e., s. 408-9).

Bu satırlardan biraz aşağıda ise Lenin proletaryanın politik egemenliğini, yani diktatörlüğünü, Marx'ın proletaryanın kimseye paylaşmadığı, bölünemez ve doğrudan yığınların silâhî gücüne dayanan bir iktidar olarak tanımladığını belirtir. (a.g.e., s. 409)

Lenin, sınıflar savaşımının kabulünü, proletarya diktatoryasının kabulüne dek genişleten kişinin bir marksist olabileceğini yazar. (a.g.e., s. 417) Marksisti alelade küçük (ve büyük) burjuvadan temelden ayırdeden şeyin bu olduğunu anlatır. Marksizmin gerçekten anlaşılıp kabul edilmesini bu denekleriyle ölçmek gerektiğini söyler. (a.g.e., s. 417). Proletarya diktatörlüğünü, demokratik diktatörlük olarak açıklayan, Lenin, sosyalist devleti tanımlarken, "...bu dönemin devleti zorunlu olarak, yeni bir biçimde demokratik (genel olarak proleterler ve mülksüzlerden yana) ve yeni bir biçimde diktatorial (burjuvaziye karşı) olmak zorundadır." der (a.g.e., s. 417)

Lenin, burjuva devlet biçimlerinin son derece çeşitli, ama özlerinin hep aynı ve bütün bu devletlerin son çözümlemeye, şu ya da bu biçimde, zorunlu olarak bir burjuva diktatörlüğü olduğunu yazar, kapitalizmden komünizme geçişin siyasal biçimler bakımından büyük bir bolluk ve geniş bir çeşitlilik göstereceğini ama hepsinin özünün zorunlu olarak aynı kalacağını belirtir. Bu öz proletarya diktatoryasıdır. (a.g.e., s. 418).

Lenin, Marx'ın değiştirilmesi çabalarına karşı, Marx'ın düşüncesi, işçi sınıfının "hazır devlet makinesini" kırmak, parçalamak ve yalnızca onu ele geçir-

mekle yetinmemek zorunda olduğu yolundadır, der (a.g.e., s. 419). 1871 Komün deneyi bunu kanıtlamıştır. 20. yüzyılda ise diğer sosyalist devrimler Marx'ın ve Lenin'in görüşlerini pekiştirmiştir.

"PARLAMENTARİZM" ÜZERİNE

Aynı kitapçığın Parlamentarizmin Ortadan Kaldırılması başlıklı bölümünde Lenin, "Marx, özellikle, koşulların devrim için uygun olmadığı durumlarda, burjuva parlamentarizmi "ahır"ından yararlanmaktaki yetersizliği yüzünden, anarşizme arayı iyice açmış; ama aynı zamanda parlamentarizmin gerçekten proleter ve devrimci bir eleştirisini yapmayı da bilmişti." diyor (a.g.e., s. 427), ayrıca parlamentolarda, yalnızca "şade vatandaşlar"ı aldatmak ereğiyle tevelettikten başka bir şey yapılmadığını da belirtiyordu (a.g.e., s. 428). Marx'ın "ezilenlere, dönem dönem, ezenler sınıfının temsilcileri arasından, birkaç yıl için parlamentoda kendilerini kimin temsil edeceğini ve ayaklar altına alacağını kararlaştırma izni verilir" şeklindeki sözlerine de aynı eserde yer verilmiştir. (a.g.e., s. 466)

Lenin aynı eserde Marksistleri anarşistlerden ayırdeden üç özelliği belirtir. (a.g.e., s.489) Bu üç özellikten üçüncüsü bugün Türkiye için de söz konusudur:

"-Marksistler, çağcıl devletten yararlanarak, proletaryanın devrime eğitilmesini isterler; anarşistlerse böyle bir davranışa karşıdırlar."

Lenin anarşistin, gözüpek, sert, ama aynı zamanda yığın hareketinin pratik

koşullarını da hesaba katan somut bir devrimci eylemi değil, umutsuzluk taktiklerini benimsediğini vurgular. (a.g.e., s. 493).

Lenin'in Devlet ve Devrim'de, devrimin arifesinde yazdığı bu ünlü yapıtında devlet, devrim, proletarya diktatoryası ve parlamento üzerine yazdıklarını anımsattıktan sonra hemen Lenin'in bir başka ünlü yapıtını da ele almak gerekiyor. Bugün Türkiye'de goşistler nedense Devlet ve Devrim'i başucu kitabı yapmalarına rağmen -ki bunda haklılar- bir türlü "Sol" Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı adlı yapıtını hazmedemiyorlar. -Ki bunda çok haklılar-

"Sol" Komünizm-Bir Çocukluk Hastalığı, Üçüncü Enternasyonalin ilk kongresine hazırlık döneminde, bazı ülkelerin komünist partilerinde görülen ve ikinci enternasyonalin sağ oportünizmine karşı tepki niteliği taşıyan "sol" komünist eğilimleri etkisiz hale getirmek ve üçüncü Enternasyonalin çatısı altında toplanacak olan partilerin, marksist-leninist çizgide birleşmelerini sağlamak için yazılmıştır. İlk önce 1920 yılında Sovyet Rusya'da basılmıştır.

Kitaptan yapacağımız alıntılar her türlü goşizan eğilime bugünkü Türkiye koşulları içinde de kesin yanıt niteliğindedir. Dikkatle okunması, üzerinde düşünülmesi gerekir.

"Parlamentarizm 'tarihsel olarak zamanını doldurmuş'. Propoganda anlamında bu doğrudur. Ama herkes bilir ki, pratikte altedilmekten halâ çok uzaktır. Onlarca yıldan beri, kapitalizmin 'tarih-

İşçi sosyalizminin alfabetesi

sel olarak zamanını doldurduğu' haklı olarak söylenebilir; ama bu, bizim kapitalizm alanında uzun süren ve inatçı bir mücadeleyi sürdürmemizi gereksiz hale getirmez ki." "Sol" komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı, Sol Y., s. 56)

"Eğer 'milyonlarca' proleter, sadece genel olarak parlamentarizmden yana olmakla kalmayıp, aynı zamanda, açıkça "karşı-devrimci" iseler, "parlamentarizmin siyasal olarak zamanını doldurmuş olduğunu" nasıl söyleyebiliriz?" (a.g.e., s. 58).

"Gerici parlamentolardan devrimci amaçlarla yararlanılması gibi çetin bir sorunun üstünden 'atlayarak' bu zorluktan 'kaçınmayı' denemek tam bir çocukluktur. Hem yeni bir toplum yaratmâk istiyorsunuz, hem de gerici bir parlamentoda inanmış, fedâkâr, yiğit komünistlerden kurulu bir parlamento grubu yaratmanın güçlüğü karşısında geriliyorsunuz! Bu çocukluk değil midir?" (a.g.e., s.66).

"Deneyimsiz devrimciler; çok kez, legal mücadele araçlarının oportünizm lekesini taşıdıklarını sanırlar, çünkü bu alanda, burjuvazi çok kez, (özellikle barış zamanlarında devrim zamanlarında değil) işçileri aldatmış, işçilerin güveniyle oynayabilmiştir, ve bu devrimciler illegal mücadele araçlarının en devrimci araç olduğunu sanırlar. Bu, yanlıştır." (a.g.e., s. 110).

"DEVİRİM SİMYACILARI"

Marks ve Engels, öte yandan, devrimde maceracı tutumlara ve suni olarak bir devrime gebe bunalım yaratmak üzere başvurulan aceleci girişimlere de karşı çıktılar. Marks ve Engels, böyle tehlikeli bir tutum içine girenlere "devrim alşimistleri (simyacıları)" adını takmışlar ve "devrimci gelişim sürecinin önünde koşan, suni bir bunalım yaratıp gerekli koşullar oluşmadan expromptu (emrivâki) olarak devrim yapmak isteyen" herhangi bir girişimi, sosyalizm davası için son derece tehlikeli kabul etmişlerdir. (Leninçiliğin Sosyalist Devrim Teorisi, P.N. Edoseyev, konuk y.)

Lenin, "örgüt olmazsa, kitleler irade irliğini gerçekleştirmezler." der. Ve bu örgüt işçi sınıfının partisinden başka birşey değildir. Tarih devrimi başlatmasını (momentini) kaçırınlar kadar çok abırsız davranan partileri de affetmez. Bugün birçok ülkenin komünist partieri, sosyalist devrim için laha geniş bir itle tabanı gözeterek sadece emekçilerin çoğunluğunu değil, nüfusun da çoğunluğunu kazanmayı savunmaktadır. (a.g.e., s. 63).

Sosyalizme geçişin farklı biçimleri onusundaki görüş, aynı zamanda barış ve barışçı olmayan geçişlere de uygulanabilir, işçi sınıfının iktidarı, bu içimlerden biri ya da her ikisinin bilemi kullanılarak elde edilebilir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş biçimi nasıl olursa olsun, sosyalist devrim ve prole-

Sol serüvençilik, kitlelerin örgütlü ve birleşik mücadelesine inançsızlıktan kaynaklanıyor.

tarya diktatörlüğünün kuruluşunun özü aynı kalır. (a.g.e., s. 65).

DEVİRİMİN OBJEKTİF VE SÜBJEKTİF KOŞULLARI

Devrimin objektif ve sübjektif koşullarının oluşması tartışmaları da Türkiye'de çok ciddiyetten uzak yürütülmektedir.

Bugün devrimci saflarda "kendiliğindenci" görüş sadece sağ kanat oportünizmi biçiminde değil, aynı zamanda "sol" kanat oportünizmi biçiminde de ortaya çıkmaktadır. Kimse devrim "kendiliğinden" olacak dememekte fakat birçok solcu aslında "örgütsüz", "heterojen", "amorf (şekilsiz)" gelişmelere ve "kendiliğinden" girişimlere bel bağlama konumuna düşmektedirler. "Sol" gözükmelerine rağmen umutsuzluk ve yılgınlık içine girmişlerdir. Bu durum maceracılığa yol açmakta, maceracılık ise "kendiliğindencilik"ten başka birşey olamamaktadır.

Sübjektivizm, tarihteki objektif koşulları dikkate almadan, sübjektif faktöre, özellikle devrimci iradeye ve devrimci şiddete önem verir. Böyle bir tutum, anarşistler, Blankistler, Bakuninciler ve komünist hareketteki aşırı-sol unsurlar gibi, küçük burjuva devrimcileri tarafından benimsenir. Bunlardan bazıları, emekçilerin doğal isyancılar olduğunu ve ayaklanıp en cesur değişiklikleri gerçekleştirmekle yükümlü bulunduğunu öne sürerek halkı kalkışmaya teşvik ederler. Bu tutum, pratikte maceracılığa, politikada ise devrimci durumun varolmadığını hiç düşünmeksizin yığınları ayaklandırmaya yol açar ve dolayısıyla daha başlangıçtan itibaren yenilmeye mahkum olur. "Sol"-kanat oportünizmi, bir partiyi sektarizme sürüklemek, onu halktan kopararak kitlelerin eylemleri yerine bir komplocular grubunun eylemlerini geçirmek eğilimini taşır. Bu dev-

rim anlayışı, tümüyle yanlış ve baştan-başta idealizmle doludur. Toplumların tarihi, herhangi bir değişikliğin, herhangi bir özel zamanda gerçekleşmesine cevaz vermez; bir değişiklik, ancak daha önceki gelişmeler doğal bir şekilde oluşmuşsa ve gerekli objektif önkoşullar bulunuyorsa meydana gelir. (a.g.e., s. 74)

Ancak sübjektivist girişimlerin eleştirisi bile işçi sınıfı partileri için söz konusudur. Türkiye'de ise maceracılık girişimleri ve sübjektivizm, partilerinden bile yoksundur ve bu bakımdan ayrı bir özellik göstermektedir. Bu yüzden Türkiye'de sübjektivizm, maceracılık girişimleri öğrenci gençliğe dayalı küçük burjuva görünümünden ötürü tarihsel anlamda 'sol' kanat oportünizmi olarak bile yerine oturmuyor.

Bu görüşümüzü biraz daha açmak için sübjektif koşullardan ne anlaşıldığını belirtmek gerekir.

Sübjektif koşullar, özetle şöyle sıralanabilir:

1) Emekçilerin, devrimci bir bilinç ve mücadeleyi sonuna kadar götürme azmi içinde bulunmaları; 2) Emekçilerin, yüksek bir örgütlenme düzeyine ve devrimi başarıya götüreceği olan tüm güçleri birleştirip onları uyum içinde yönlendirme durumuna ulaşmış olmaları, 3) Yeterince deneyimden geçmiş, mücadele içinde yoğrulmuş ve mücadelenin stratejisini ve taktiklerini doğru saptayıp onları uygulamaya koyabilecek bir partinin öncülüğü.(a.g.e., s. 114-5).

İşte bu üç koşul gözününe alındığında Türkiye'deki 'devrimci durum' tartışmaları ve birçok sol grubun 'eylem' anlayışının bozukluğu ve ciddiyetsizliği hemen ortaya çıkar. Türkiye'de sübjektif koşulları olmayan sübjektivizm, yani bir nevi grupçuluk anarşizmi, küçük burjuva bireyciliği almış başını gitmekte ve bu türlü sapmalara savrulanlar da bir türlü bilimsel sosyalizmi öğrenmeye ya-

naşmamaktadırlar.

Devlet, Proletarya Diktatoryası, Parlamenter Çalışma, Devrimin Koşulları gibi bilimsel sosyalist literatürün kavramları üzerine bu yazdıklarımızdan sonra yazımıza Engels'in, Karl Marx'ın Fransada Sınıf Savaşmaları yazısına yazdığı girişinden aldığımız şu kısımın son versiyonunda 'devrimci'ler Engels'i parlamentarizmle suçlayamayacaklardır:

"Eğer genel oy sistemi, bize, her üç yılda bir kendi kendimizi sayma olanağından, oy sayısının, düzenli bir şekilde denetlenen ve son derece hızlı artışı ile, işçilerde zafere olan güveni, düşmanlarda ise aynı ölçüde korkuyu artırmaktan ve böylece bizim en iyi propaganda aracımız olmaktan; bize kendi kuvvetimiz hakkında ve aynı şekilde bütün karşı partilerin kuvvetleri hakkında tam ve doğru bilgiyi vermekten ve böylelikle de bize kendi eylemimizi gücümüzle orantılı tutmak için bütün ötekilerden üstün bir ölçüt vermekten ve bu şekilde bizi yersiz bir korkaklık ve çekingenlikten özgü kadar, yersiz delice atılganlıktan da korumaktan başka bir yarar sağlamasaydı da - evet, bizim genel oydan elde ettiğimiz tek kazanç bu olsaydı, gene yeter de artardı. Ama genel oy, daha fazlasını da yapmıştır. Seçim ajitasyonu ile, bizden henüz uzak buldukları yerlerde halk yığınları ile temasa geçmek konusunda, bütün partileri, tüm halkın gözü önünde, bizim saldırıma karşı kendi görüşlerini ve eylemlerini savunmak zorunda bırakmak konusunda bize öyle bir araç vermiştir ki, bir benzeri daha yoktur; ve ayrıca, bizim temsilcilerimize, Reichtag'da bir kürsü sunmuştur ve bizim temsilcilerimiz bu kürsünün tepesinden parlamentodaki hasımlarına karşı olduğu kadar, dışarıdaki yığınlara da, basında ve toplantılarda olduğundan bambaşka bir yetki ile ve bambaşka bir özgürlükle konuşabilmişlerdir.

19 Eylül direnişi ve

Yine kitle eylemi üzerine

19 Eylül günü bütün Türkiye'de mimar ve mühendisler ekonomik haklarını elde etme yolunda bir gün direniş yaptılar, iş bıraktılar.

Kapitalizmin çıkmazı en açık belirtileri ve en ağır sonuçları ile işçi ve emekçi kitlelerin politik, ekonomik ve sosyal yaşamında kendini göstermektedir. Koç'ların, Sabancı'ların, Eczacıbaşı'ların kârlarına kâr katabilmesi için tüm çalışanlar yoksulluğa, açlığa ve işsizliğe daha büyük ölçülerde itilmektedir. Tekelci büyük sermayenin sömürü çarklarını istediği gibi işletebilmesi için işçi ve emekçi kitlelerin zaten sınırlı olan ekonomik, demokratik hakları iyice kısıtlanmak istenmektedir. Burjuva iktidarlarının sürebilmesi için baskı, terör, en kanlı ve zalim tertipler tüm çalışanların üzerinde yürütülmektedir.

Yaşan: koşulların ağırlaşması başta işçi sınıfımız olmak üzere emekçi sınıf ve tabakaların sadece hoşnutsuzluğunu artırmakla kalmıyor; kitlelerin taleplerini ertelenemez bir duruma geçiriyor. İşçilerin, köylülerin, esnaf ve zanaatkarların, memurların, teknik elemanların, öğretmenlerin, tüm çalışanların yaşam ve çalışma koşullarının düzeltilmesi yolunda haklı talepleri vardır. Ancak Türkiye'de egemen sınıflar, bu talepleri bir ödün olarak bile karşılamak niyetinde değildir. Bu koşullar, kitlelerin ekonomik ve demokratik haklı taleplerinin uğrunda örgütlü, birleşik, ortak ve bilinçli mücadelesini zorunlu kılmaktadır.

Kitleselel mücadelenin etkinliği, içeriği ve gücüyle görünür. Bilimsel sosyalistler kitlelerin mücadelesinin sınıfsal içeriğini her zaman temel unsur olarak görürler. Kitleleri mücadeleye yönelten somut koşulların taşıdığı sınıfsal özü; mücadelenin somut taleplerini ve hedefini sınıfsal düzeyde belirlemek şaşmaz bir kuraldır. Bu kapsamda ele alınan ve yürütülen kitleselel mücadele; kitleleri bilinçlendiren, eğiten, geliştiren, yeni ve daha üst düzeyde mücadeleye hazırlayan bir işlev görür. Kitlelerin kendiliğindenci eğilimine teslim olmamanın yolu budur. Nesnel koşulların yarattığı öfke birikiminin üzerine kurulan, sınıfsal perspektiften yoksun eylemler her zaman bir saman alevi gibi parlayıp, iz bırakmadan sönmeye mahkumdur. Böylesi eylemler ilk bakışta ne kadar "büyük" görünürse görünsün, son tablilde kitlelerdeki birikimi bir çırpıda boşaltan sonuçuyla egemen sınıflar için tercih edilir bir özellik taşır.

Bilimsel sosyalistler kitlelerin mücadelesinin sınıfsal özünü temel alan anlayışlarını mücadelesinin gücüne verdikleri önemle bütmüşleştirirler. Verili koşullarda yürütülen mücadele örgütlü ve

birleşik bir mücadele olmalıdır. Mücadelenin yürütüldüğü alanda o mücadeleye katılması gereken herkesi katacak örgütlü bir çaba ve bunun eylemde yansıyan sonuçlarını elde etmek, mücadelenin gücünü belirler. Kitleselel mücadelenin ortak, birleşik olması yerine parçalanması, bölünmesi biçiminde yürütülen eylemler olsa olsa burjuvazinin hesaplarını kolaylaştırır.

TMMOB'nin 19 Eylül eylemini bu temel ilkelere ışığında değerlendirmek gerekir. Mühendis ve mimarların haklı ve uğrunda mücadele edilmesi gereken talepleri vardır. Faşist terör karşısında can güvenliği, grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı, yan ödeme kat sayısının artırılması talepleri kitleselel bir özellik kazanmıştır. Elbetteki mimar ve mühendisler bu talepleri uğruna mücadele edecekler, haklarını almak için kitleselel eylemler kataracaklardır. Bu bir zorunluluk, dayatan yaşamsal bir gerekliliktir.

Ne var ki, bu talepler sadece mühendis ve mimarların değil, memur statüsündeki tüm çalışanların ortak talebidir. Bu talepler çalışanların örgütlerince de ortak bir çalışma ve eyleme dönüşür düzeyinde ele alınmış durumdadır. Demokratik kitle örgütleri bu çalışmayı birlikte yürütürken birçok olumsuzluklarla karşılaşmakta, ancak bu olumsuzluklar aşılmalı çalışılmaktadır. Bilimsel sosyalistler kitlelerin bilinçli, ortak ve örgütlü eylemini gerçekleştirmek üzere her düzeyde sabırlı ve inatçı bir çalışmanın içindedir.

Bu çabalar programlı ve gelişen bir kitleselel mücadeleyi, kitlelerin yükselen talepleri ve mücadele potansiyelini en etkili biçimde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Kuşkusuz bu çabaların önünde sadece kimi "siyasi çizgilerin" açık olumsuzları değil, bununla beraber burjuvazi-

"Tüm çalışanlara politik ve sendikal özgürlük"

Türkiye İşçi Partisi Basın Bürosu Sekreteri Cündüz Mutluay bir açıklama yaparak devlet kuruluşlarında çalışan yüzbinlerce emekçinin işçi-memur ayrımıyla birçok haktan yoksun edildiğini ve tüm çalışanların sendikal ve politik özgürlüklerinin tanınması gerektiğini belirtti. Mutluay, açıklamasında şu görüşlere yer verdi:

"Devlet daire ve kurumlarında çalışan yüzbinlerce insan memur adı altında sendikal ve politik haklardan yoksun bırakılmışlardır. Yarattıkları işçi-memur ayrımının hiçbir ciddi dayanağı yoktur.

"Sendikal haklardan yoksun bırakılan memurlar, öğretmenler, teknik elemanların ücretleri tek taraflı olarak işveren tarafından tesbit edilmektedir. Çalışan insanın emeğinin karşılığında alacağı ücret üzerinde söz hakkının olması demokrasıyla bağdaşmaz.

"Türkiye İşçi Partisi; devlet işlerinin yönetim ve denetim işlerini görenler dışında kalanların memur tanımı ve kapsamından çıkarılarak

bugünkü yapay işçi-memur ayrımına son verilmesini; tüm çalışanlarla birlikte sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarının tanınmasını talep etmektedir.

"İşçileri, köylüleri, emekçi halkı politik mücadele dışında tutmak için oynanan oyunlar ve baskılar memurlar için kesin bir yasak olarak ortaya çıkmaktadır.

"Türkiye İşçi Partisi memurların politik özgürlükleri, siyasi partilere üye olabilmeye hakları için mücadele ediyor.

"Memur adı altında sendikal ve politik özgürlükleri gasbedilmiş tüm çalışanları, bu uğurda yürütülen mücadeleyi güçlendirmeye çağırıyoruz.

"Memurlar, öğretmenler, teknik elemanlar; haklarımızı gasbeden AP'den, MHP ve M P'den hesap soralım.

"1977 seçimlerinde bütün çalışanlara sendikal haklarını tanıyacağını vadeden CHP ve Ecevit'den hesap soralım."

Devlet Demiryolları'nda baskılar yoğunlaşıyor

Faşistlerin saldırı üssü olarak kullandıkları TCDDY Ankara Yüksek Öğrenci Yurdu demiryolu emekçilerinin yoğun mücadelesi sonucunda kapatılmıştı. Sorun yurdun kapatılması ile bitmedi. Yurttan çıkarılan faşistlerin emekçiler istindeki baskısı polislin de yardımıyla giderek artan boyutlarda sürdü. Son olarak 19 Eylül günü fa-

şist-polis işbirliğiyle gerçekleştirilen operasyon sonucunda işyerinde büyük tedirginlik yaratıldı, odalara girilerek ilericilere tehditler savruldu, çay ocağında oturan ilericilerin üzerine saldırıldı, adlarının önceden saptandığı anlaşılan emekçiler yemek çıkışında ve çay ocağından alınarak hiç bir gerekçe gösterilmeksizin gözaltına alındı.

20 Eylül'de saldırılar daha da yoğunlaştı. Koridor başları, yemekhane önü tutuldu. İşyerinde büyük bir baskı ve terör havası estirildi. Bu tutuma karşı DDY yetkilileri kayıtsız kalarak baskıların yoğunlaşmasına yardımcı oluyorlar.

hiçbir yanı yoktur.

19 Eylül günü olanlar, bazı göşist grupların da, etkin oldukları ilericiler kuruluşların işleyiş dışında, böyle eylemleri salt bir "eylem için eylem" anlayışıyla sürdürülerek, başı-sonu belirsiz yönlere götürüp, saptanmış eylemin dışında Başbakanlığa "dilekçe götürme" gibi politik "show"lara dönüştürmeye çalıştığını göstermiştir. Demokratik kitle örgütlerinin ortak inisiyatif dışında ve talepleri kitlelerdeki birikimin çok gerisinde kalan bir eylem denemesine girilmesinin, kimi grupların "inisiyatif koymasını" ortamını hazır tutma amacıyla taşıyıp taşımadığı sorusu da cevaplanmış değildir.

Bütün bunlar bazı siyasal çizgilerce "kazanç" sayılabilir. Fakat asıl önemli olan, çalışan kitlelerin mücadele potansiyelini "parselleme" anlayışdır ki, bilimsel sosyalistler ipuçları ortaya çıkan bu tehlikeli eğilime fırsat vermeyecektir. Bir yanda ortak bir çalışma içinde olan örgütlerin, diğer yanda tek başına ayrı davranmadaki aceleci eğilimleri başka örgütlerde de gözlemlenmektedir.

Bu eğilimlerden burjuvazinin de çok rahatsız olmadığı açıktır. Çünkü burjuvazinin en büyük korkusu kitlelerin bilinçli, örgütlü ve ortak mücadelesidir. Bu doğrultuda gelişen potansiyelin bölünmesi ve kapsamının sınırlanması kuşkusuz burjuvazinin işlerini kolaylaştırır.

19 Eylül TMMOB eylemi bu yönüyle öğreticidir. Göşizmin uzlaşmacı tavırları karşısında bilimsel sosyalistler uyanıktır. Bu uyanıklık kitlelerin sınıf mücadelesini geliştirecek güçenedir. 19 Eylül günü mühendis ve mimarların hak istemlerinin yanında yer alırken bu uyanıklıkla hareket edilmiştir.

Emperyalizm için pilot bölge Türkiye

ECEVİT HÜKÜMETİ, 14 EKİM'DEN SONRA DA TEK ALTERNATİF OLARAK KALABİLMEK İÇİN, EMPERYALİST KURULUŞLARIN DESTEĞİNİ YENİ ÖDÜNLERLE KORUMAYA ÇALIŞIYOR.

YUSUF DOĞAN

Türkiye, 12 Mart perdesi kapandıktan altı yıl sonra yeniden "ara rejime" itilmek isteniyor. CHP ağırlıklı hükümetten istifalarla bu yönde bir ortam oluşturulmasına çalışılıyor.

1973 ve 1977 seçimlerine, "demokrasiyi korumak" sözüyle giren CHP'nin de, "ara rejimi" kaçınılmaz bir yazgı olarak gördüğü izleniyor. Son gerilerde CHP'nin çabası, "ara rejimin" sorumluluğunu üstlenebilmek olarak gözüküyor. Türkiye'de günümüz koşullarında aynı zamanda Batı için de, "yeni bir Başbakan'ın maliyetinin yüksekliği" savına dayalı bu çabada önemli aşamalar kaydedildiği öne sürülüyor. Ecevit hükümeti, 14 Ekim ara seçimleri öncesi ya da sonrasında düşse bile, MSP'siz bir CHP iktidarının en güçlü olasılık oldu-

şunu öne sürerler, 29 Ekim konuşmalarında, bu hükümete parlamento dışından etkili bir destek bulunabileceğini de ekliyorlar.

BATI'NIN TUTUMU

Batılı merkezlerin ise Türkiye'yle bağlanan anlaşmaların bir an önce uygulanmasından yana olduğu seziliyor. IMF'nin Genel Direktörü Jacques Larosiere, Türkiye ile taze para ve borç ertelemesi anlaşmaları yapan yabancı bankalara bir yazı göndererek, Türkiye'nin "stand-by" düzenlemesinin bütün gereklerini yerine getirdiğini duyurdu. Yabancı bankalardan, Türkiye'ye sağlamayı öngördükleri kredi için katkılarını başlatmalarını istedi.

Öte yandan uzun sürecek bir hükümet bunalımı durumunda "yeşil ışığın" sönmemesinin kaçınılmaz olduğu biliniyor. Böyle bir durumda, pek çoğu kapalı kapılar ardında kalmış pek çok siyasal orunun da yeniden gözden geçirilmesi gerekiyor. ABD'nin Ankara Büyükelçisi Ronald Spiers'in sözleriyle, bu konularda "ileri adımlar atılmış" bulunuyor ve Türkiye ile ABD arasında, başta Ortadoğu sorunu olmak üzere "endişe yaratacak derinlik ve boyutlarda" görüş farklılıkları bulunmuyor. Bu koşullarda, Ecevit hükümetinin çabası, 14 Ekim seçimlerine dek verilecek yeni ödünlerle, emperyalist merkezleri daha sıkı biçimde kendisine bağlama yönünde yoğunlaşıyor.

AZT'nin Geçici Dönem Başkanı O'Kennedy Ankara'da

ABD Büyükelçisi Spiers, ANKA Ajansı'nın sorularını yanıtlarken, önemli bir olguyu vurguluyor:

"ABD'nin yardımları toplam miktarlar biçiminde ele alındığında, Türkiye'nin Mısır ve İsrail'in gerisinde kaldığı doğrudur. Bu kısmen özel bir durumun, Camp-David anlaşmalarının bir sonucudur. Ancak, geçen yıl silah ambargosunun kaldırılmasına çalıştığımız sıralarda biri çıkıp da bana, bir yıl sonra Türkiye'ye ABD yardım önerilerinin 400 milyon dolara çıkacağını, bir başka deyişle Türkiye'nin en çok ABD yardım alan üçüncü ülke durumuna geleceğini söylemiş olsaydı, kendisine durumu yeniden gözden geçirmelerini, olanaklarını bir daha incelemelerini söyledim. Bu yardım o sıralara olmaksız görünüyordu. Gelecek yıl durumun ne olacağını şimdi kestirmek olanaksız. Bütün bunlar, gelişen ekonomik ve politik durum gereklerine göre pragmatik biçimde ele alınmalıdır. Türkiye, ekonomik güçlüklerinden kurtulmak için gerçek çabalar gösterdiği sürece ve tabii güçlükler varlıklarını sürdürdükleri sürece bu olumlu eğilimin aynı doğrultuda sürmemesi için bir neden göremiyorum. Çünkü bu yardımı sağlamak bizim de çıkarımızdır."

lenmesi bulunmadığına göre, IMF'nin tutumu ve Spiers'in sözleri önem kazanmaktadır. Türkiye'de bu konuma CHP'den daha gönüllü başka adaylar bulunabileceği kuşkusuzdur. Ancak, böyle bir durumda, CHP kendi hükümetleri eliyle sağlanan iki yıllık birikimin heba olmasını elinde koz olarak tutmaktadır. Bu arada, CHP'nin solu baskı altında tutma yönündeki avantajları da bütünüyle yitirilmiş değildir.

YENİ EKONOMİK DÜZEN

Yukarıda özetlenen siyasal gelişmelerin ekonomik yaşamda da yansımaları bulunmaktadır. Türkiye'de piyasaya ekonomisi kurallarının egemenliği için yoğun bir çaba harcanmaktadır.

Söz konusu çabaların ilk aşaması, IMF'nin stand-by düzenlemesinde, kamu iktisadi teşebbüslerine sağlanan kredilerin sınırlanması ile gerçekleştirilmiş durumdadır. IMF Genel Direktörü Larosiere'nin yabancı bankalara gönderdiği yazı da bu ilk adımın atıldığını kanıtlamaktadır.

Piyasa ekonomisi kurallarının egemenliği için düşünülen ikinci "operasyon" ise bütününde kamu yatırımlarına öncelik veren Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'na yöneliktir. Bu amaçla, Dünya Bankası Plan'ın değişmesi "gereğini" vurgulayan bir rapor hazırlanmıştır. 27 Eylül'de OECD ile masaya oturulduğunda gündemdeki en önemli madde Dördüncü Plan'ın günün ekonomik koşullarına uygun hale getirilmesi olacaktır. Görüşmelerin sonuçları da Ekim ayındaki açıklamalar ve uygulamalarda somutlanacaktır.

1978 yılı başından bu yana, hangi sınıf yararına ve pahasına atıldığı açık-seçik ortaya çıkan, ekilen tohumları biçmeye sıra geldiğinde, burjuvazi "ara rejim" den "kara rejime" geçmekten öte bir çözüm getiremiyor.

EKONOMİK HABERLER

TİCARİ BANKALARA BORÇ 2,2 MİLYAR DOLAR

Ortadoğu'daki petrol ihracı geliri olmayan ülkeler arasında, Türkiye, ticari bankalara en çok borcu olan ikinci ülke durumunda. İlk sırada bulunan Cezayir'in borçları 1978 yılı sonunda 3 milyar dolar düzeyine yükseldi. Türkiye'nin ticari bankalara olan borcu ise 1977 yılı sonunda 2 milyar 151 milyon iken, 1978 sonuna kadar 57 milyon dolar daha arttı ve 2 milyar 208 milyon dolara ulaştı. Uluslararası Ödemeler Bankası'nın kayıtlarına göre petrol ihracatçısı olmayan 11 ülke arasında, uluslararası ticari bankalarda en yoğun mevduat bulandıran ülkelerin başında Lübnan geliyor. Lübnan, bu bankalardan net 3,7 milyar dolar alacaklı görünüyordu.

Öte yandan, "Uluslararası Sermaye Piyasalarından Borçlanma" adlı Dünya Bankası ya-

yımına göre, Türkiye uluslararası kredi kuruluşlarından 1974-1978 yıllarını içine alan beş yıllık dönemde 883,8 milyon dolar tutarında kredi aldı. 860 milyon dolarlık bölümü "Euro-credit" adını alan krediler şeklinde olan bu borcun 23,8 milyondolarlık kısmı da tahvil çıkartımı yoluyla sağlandı.

PAMUK ALIMINDA ÖNEMLİ ARTIŞ

Pamuk destekleme alımlarıyla görevlendirilen Çukobirlik'in pamuk alım kampanyası sürüyor. Çukobirlik kooperatifleriince 15 Ağustos'a kadar 40 bin tonu aşkın pamuk alımında bulunuldu. Pamuk alımlarında, 1976-77 dönemine göre yüzde 153, 1977-78 dönemine göre yüzde 90 ve 1978-79 dönemine göre de yüzde 167 oranında artış sağlandı.

HÜKÜMET DEMİRYOLLARI GREVİNİ YENİDEN ERTELEDİ

Devlet Demir Yolları İşletmesi Genel Müdürlüğü ile kısa adı DYF-İŞ olan Türkiye Demiryolları İşçi Sendikaları Federasyonu arasında sürdürülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanmasının ardından, uzlaştırma görüşmeleri de başarısızlıkla so-

nuçlandı. DDY İşletmesi istenilen ücret artışlarını "çok fazla" bulunduğunu belirterek, Sendikaya birinci yıl için 16, ikinci yıl için ise 18 liralık ücret artışı öneriyor. Bilindiği gibi DYF-İŞ Ağustos ayında yapılan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinden bir sonuç alınamaması üzerine, limanlarla, trenlerdeki yemekli işletme işyerleri dışındaki öteki işyerlerinde grev kararı almış, ancak bu karar, "ülke sağlığı" ve "milli güvenlik" açıklarından sakıncalı bulunarak Bakanlar Kurulu'na 30 gün süre ile ertelenmişti. Erteleme süresinin 21 Eylül'de dolması ile Bakanlar Kurulu 2. kez 60 gün süre ile grevi yeniden erteledi.

LASTİK ÜRETİMİ KAPASİTESİNİN ÇOK ALTINDA

Türkiye'de faaliyette bulunan, 3'ü yabancı sermayeli 4 lastik fabrikasının, kapasitelerinin çok altında üretim yaptıkları belirlendi. Binek lastiğinde, dört fabrikanın yıllık 2 milyar 756 bin adet olan kapasitesine karşın, ilk 7 ayda bunun yüzde 30,5'i kullanıldı ve 842 bin binek lastiği üretildi. Kamyon ve otobüs lastiklerinde ilk yedi aylık kapasite kullanım oranı yüzde 34,4, greyder-traktör lastiklerinde yüzde 42,5 ve iç lastiklerde yüzde 23,6 düzeyinde.

Ronald Spiers'in vurguladığı olgu, 1979 yılı başında Guadeloupe Doruğu'nda somutlaştırılan Türkiye'nin görevleriyle ilgilidir. Bir başka deyişle, Türkiye'nin Sovyetler Birliği'ne karşı üs görevini pekiştirmesi Ortadoğu'da ise Arap'lara yakınlık göstermemesini içermektedir. Spiers'in "Doğu ile Batı arasındaki güç dengesinin değişmeye başlaması karşısında Türkiye'nin güçlendirilmesi özel bir önem kazanmaktadır" biçiminde özetlediği bugünkü durum, Camp-David e ya da benzeri bir sona kadar uzatılmak istenmektedir.

CHP'nin, ya da bir başka mevcut iktidar alternatifinin gündeminde, Türkiye'nin sorunlarının IMF ve ABD dışında çözüm-

Silahlanmada NATO'nun yeni tırmanışı

NATO Genel Sekreteri Joseph Luns bundan bir süre önce yaptığı bir konuşmada, Sovyetler Birliği'nin Avrupa'da nükleer güçler açısından daima üstünlüğe sahip olduğunu belirterek şöyle dedi: "SALT-2 görüşmelerinden sonra, taktik nükleer silah stokları arasındaki dengesizliğin artması tehlikesi ortaya çıkacaktır."

"Dengesizlik" iddialarını yansıtmadan önce, belirli NATO çevrelerinin "ortak savunma" sistemi kurulmasıyla ilgili esgüdümlü çağrılar ve bu üç ülkeden bir grup şirketin, nükleer silahlar taşıyabilecek "Tornado" tepkili bombardıman uçağının İngiltere, Federal Almanya ve İtalya tarafından ortaklaşa yapımı için vardıkları büyük sözleşme arasındaki illentin neden ibaret olduğunu düşünmek ilginç olacaktır.

NATO'daki ABD temsilcileri bundan birkaç ay öncesine gelece kadar, Batı Avrupa'lı bağlaşıkları, tank sayısı bakımından Sovyetler Birliği'nin çok büyük bir üstünlüğe sahip olduğuna inandırmak için yoğun çaba harcamaktaydı. Onlara göre, bu tehlikenin etkisiz kılınması için, nötron başlıklara sahip Amerika yapısı "Lans" balistik füzeleri savaş konularına yerleştirilmeliydi. Şimdi ise birden bire, Sovyetler Birliği'nin taktik nükleer silahları alanında da büyük bir üstünlüğe sahip olduğu anlaşıldı. Avrupa'nın her noktasına ulaşabildiği öne sürülen orta menzilli SS-20 adlı yeni Sovyet balistik füzesine karşı gerekli önlemlerin alınabilmesi için NATO'ya üye Batı Avrupa ülkeleri grubunun kendi kendini savunma sorunlarını düşünmesi gerektiği görüşü ileri sürülmektedir.

"SOVYET SALDIRISI" NASIL ÖNLENİR!

Ne var ki, ABD, ana hatları artık belirginleşmiş olan bu büyük nükleer silah pazarlığının dışında kalmadı. Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanı Harold Brown bir konuşmasında, şimdi "Orta Avrupa'ya Sovyet tehdidi" tehlikesinin çok büyük olduğunu belirterek, Amerika yapısı "Avrupa menzilli" "Pershing-2" füzelerini, "Cruise" füzelerini ve çok hedefli "F-16" savaş uçağını "karşı koyma" araçları olarak önerdi. Bu durum, "Tornado" savaş uçağının Batı Avrupalı yapımcıları için düşündürücüydü. Bazı öngörülere bakılacak olursa, ortaya çıkan bu tartışma, yıl sonunda Lahey'de yapılacak olan NATO Nükleer Planlama Grubu'nun dönem toplantısında çözüme bağlanacaktır. NATO Genel Sekreteri Joseph Luns, bu konuda bir yetkili edasıyla şöyle demektedir: "O zamana kadar, Sovyetler Birliği Batı Avrupa'ya saldırmayacaktır."

ABD, Batı Avrupa'daki üsleri, 50'li yıllarda Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'ne ilk nükleer darbeyi indirme hazırlığı yaparken, İngiltere, Fransa, İtalya ve Federal Almanya topraklarına büyük miktarda nükleer silah ve nükleer savaş başlığı yığı. Avrupa'ya önce Amerikanlılar orta menzilli balistik roketler ve nükleer savaş başlıkları ("Jupiter" ve "Tor") yerleştirdiler. Sovyetler Birliği, bu etimlere yanıt olarak, Batı Avrupa'daki hedeflere Batı'da SS-4 ve SS-5 adlarıyla bilinen kendi balistik füzelerini yönelmek zorunda kalınca, Batı Avrupa'da

Sovyet kalkınma hızı ABD'nin iki katını aştı

Sovyetler Birliği'nin 1978 yılındaki ekonomik gelişme hızıyla ilgili veriler bu ay içinde yayımlandı. İstatistik verileri arasında Sovyetler Birliği'nin son yıllardaki gelişme hızıyla ABD'nin kalkınma temposunun karşılaştırılmasına yer verildi.

31 Aralık 1978 verilerine göre 262.4 milyonluk Sovyetler Birliği nüfusunun yüzde 85'inin işçi ve memurailerinden, yüzde 15'inin ise kolhoz köylü ailelerinden oluştuğu bildirildi.

Sovyetler Birliği'nde yayınlanan istatistiklere göre, ülkenin ulusal gelirindeki artış 1978 yılında yüzde 4.8 oranında gerçekleşti. Bu artış, ulusal gelirin 1976-1977 yıllarındaki artışta yüzde 0.2 oranında geride

biraktı. Öte yandan sanayi üretimiindeki artışın yine yüzde 4.8, tarım üretimindeki artışın ise yüzde 3 oranında olduğu açıklandı.

Yine son bilgilere göre 1978 yılında 10.5 milyon Sovyet yurttaşının, kooperatiflerin devlet katkısıyla yapımını gerçekleştirdikleri yeni konulara taşındığı açıklandı.

Sovyetler Birliği ile ABD'nin gelişme hızlarının karşılaştırılması ise, iki sistem arasındaki ekonomik yarışmada sosyalizmin en hızlı adımlarla ilerlediğini bir kez daha ortaya koydu. Yapılan açıklamada 1950'de ABD'nin yüzde 31'i düzeyinde olan Sovyet ulusal gelirin 1978'te yüzde 68 oranına ulaştığı, sanayi üretimi da-

lında ise bu artışın yüzde 30'dan yüzde 80'e doğru bir açığa biçiminde gerçekleştiği vurgulandı. Sovyetler Birliği'nin sanayi üretiminin günümüzde dünya üretiminin beşte birini karşıladığı da belirtildi.

Bu olguların değerlendirilmesi 1951-1978 döneminde Sovyetler Birliği'nde yıllık sanayi üretimi artışının yüzde 9.1 emek üretkenliği artışının yüzde 6.7, ulusal gelir artışının ise yüzde 7.7 hızıyla gerçekleştiğini ortaya koydu. ABD için bu verilerin karşılığı sırasıyla yüzde 4.3, yüzde 2.2 ve yüzde 3.5 biçiminde gerçekleştiği bulunuyor. Diğer bir deyişle Sovyet kalkınma hızının ABD'nin iki katını aşarak yükseldiği belgeleniyor.

NATO silahlanması soğuk savaş kıskırtıcılığını körüklemeyi hedef alıyor.

gerçekçi düşüncelere sahip kimi politika çevreleri, Amerika'nın saldırgan çıkarlarına, kendi ülkelerini kurban vermemeleri gerektiğini anladılar.

1954 yılında, Bundeswehr

yani 12 tümenlik (toplam 500.000 asker) ve 2.000.000 dolaylık yedekli Federal Almanya ordusu oluşturuldu. Federal Almanya ordusunda, nükleer silah taşıma işlerinde kullanılan "F-104 Starfighter" savaş uçakları sağlandı. Bununla birlikte Federal Almanya hükümeti, kendi nükleer silahına sahip olma yolunda yoğun çaba harcamaktaydı. Ne var ki, 1961 yılında ortaya çıkan Berlin krizi, Avrupa'da sınırlı nükleer savaşın olanaksız olduğunu gösterdi. Fransa'nın ve bizzat Amerika Birleşik Devletleri'nin tepkisi sonucunda Bonn yöneticileri nükleer silaha sahip olma amaçlarını gemlemek zorunda kaldılar. 70'li yılların başında Sosyal Demokrat ve Hür Demokrat Partileri temsilcilerinden kurulu Almanya Federal Cumhuriyeti hükümeti "gerçekçi" bir politika izlemeye başladı.

SALT GÖRÜŞMELERİNİ BALTALAMA GİRİŞİMLERİ

Stockholm Barış Sorunlarını inceleme Enstitüsü'nün (SIPRI) verilerine göre Varşova Antlaşması ülkeleri Orta Avrupa'da bulundurdıkları tank sayısı bakımından belirli bir üstünlüğe sahiptir. Ordular arasındaki orantı şöyledir: NATO 981.000 askere ve Varşova Antlaşması 987.300 askere sahiptir. Bu durumda Orta Avrupa'daki güçler dengesi, NATO'nun nükleer silah başlıklarını alanındaki üstünlüğü ve sosyalist ülkelerin sahip oldukları tank sayısının büyüklüğü tarafından belirlenmektedir. Orta Avrupa'da silahlı kuvvetler ve silahlar da indirim yapılması konusunda ki Varşova görüşmelerine katılan Varşova Antlaşması ülkeleri bu

durumdan hareketle, bundan belirli bir zaman önce, Batı'lı ülkeler asker sayısını 32.000 kişi azalttığı ve nükleer savaş başlıklarında 1000 başlık indirim yaptığı takdirde, kendi askerlerini 60.000 kişi ve tank sayısını belirli ölçüde azaltma önerisinde bulundu. Ne var ki, NATO'lu ülkeler, Varşova Antlaşması'nın resmen bildirilen 180.000 daha fazla askere sahip olduğunu belirttiler. Böylece de, öz itibarıyla, sosyalist ülkelerin yapıcı önerisini reddetmiş oldular. Fransa Cumhurbaşkanı Valery Giscard d'Estaing'in, gelecekte yapılacak olan SALT-3 görüşmelerine Fransanın katılmayacağı açıklamasını ve İngiltere'nin ise bu önemli stratejik sorun konusunda hâlâ duraksama göstermesini göz önünde bulunduracak olursak, SALT görüşmeleri çerçevesinde Sovyet nükleer potansiyel sınırlandırılacak, İngiliz ve Fransız nükleer silah stoklarının her türlü sınırlandırma dışında kalması olasılığının ortaya çıktığı anlaşılacaktır.

NATO ülkeleri ve Fransanın bu yapıcı olmayan konumuna karşın, Sovyetler Birliği askeri alanda yumuşamaya gidilmesi hattını sarmaksızın izlemeyi sürdürmektedir. Tam şimdiki, yani SALT-2 görüşmelerinin başlangıcıyla devam etmesi ve başanlı bir sonuçla sonuçlandırılması için elverişli koşullar yaratılmaktadır. Leonid I. Brejnev, bu yılın 17 Haziran günü Viyana'daki SALT-2 görüşmelerinde şöyle demişti: "Umut edelim ki, bu Viyana ötekisine atılmı zandırsm..."

5 kıtadan haberler

İSRAİL İŞGAL ETTİĞİ BÖLGEDE ARAPÇA DERS KİTAPLARINI YASAKLIYOR

Filistin halkına karşı tam bir soykırım politikası uygulayan İsrail, işgal ettiği Arap topraklarında bulunan 29 Arapça okul kitabını yasakladı. İşgal altındaki Batı Ürdün'de bulunan Filistinli çocukların öğrenim kitapları olan 29 Arapça kitap, Tel Aviv'deki hükümet makamlarının isteği üzerine işgal bölgesindeki İsrail makamları tarafından yasaklandı. Filistinli çocukların okumaları yasak edilen kitapların tarih, coğrafya ve dinsel eğitime ilişkin oldukları belirtildi. İsrail'i işgalcilerin kitap yasaklarının bununla kalmayacağı ve bu davranışın Filistinli çocukların eğitimi üzerinde İsrail tarafından uygulanması amaçlanan büyük bir baskı, döneminin habercisi olduğu bildiriliyor.

NİKARAGUA'DA HALKIN NİKILAN KONUTLARI YENİDEN YAPILIYOR

Nikaragua'nın büyük kentlerinde iç savaş sırasında Somoza rejiminin uçakları tarafından bombalanarak yerle bir edilen çok sayıda ko-

nutun yeniden yapımı ve konutsuz kalanların birer konuta kavuşturulması için geniş kapsamlı bir programın uygulanmaya başladığı bildiriliyor. Nikaragua İskan Bakanı Miguel Ernesto Vigil'in yaptığı açıklamaya göre, ilk olarak hasar gören 4000 konutun onarılması öngörülüyor. Bunun yanı sıra Başkent Managua ile bombardımanlardan en çok zarar gören Esteli kentinde 5000 konutun yeniden yapımına en kısa sürede başlanacağı da İskan Bakanı tarafından açıklandı. Bu arada Somoza'dan sonra ülkeyi terk edenlerin evlerindeki malzemelerin de yeni yapılacak konutlarda kullanılacağı bildirildi.

PORTEKİZ'DE BÜYÜK ÇİFTÇİLER TOPRAK REFORMU ALANLARINI ZORLA İŞGAL ETMEYE ÇAĞIRILDI

Portekizli büyük çiftçilerin örgütü olan "Portekiz Tarımcılar Birliği" (CAP), Kadın başbakan Maria Lurdes Pintasilgo'nun kurduğu yeni hükümetin, en kısa sürede toprak reformu ile büyük çiftçilerin elinden alınan alanları geri vermediği takdirde, bu alanların üyeleri tarafından zor kullanılarak işgal edilmesini istedi. CAP yönetiminin açıklamasında, büyük çiftçilerin elinden alınan toprakların dört hafta içinde geri verilmesi istendi. Büyük toprak sahiplerine geri verilmesi istenen 90 büyük tarım alanının bulunduğu bildiriliyor. 1975 yılında yapılan toprak reformu ile büyük çiftçilerden alınan 140.000 hektar tarım alanı daha önce geri verilmişti.

Federal Almanya Savunma Bakanlığı, geçen haftalarda "Federal Almanya Cumhuriyetinin Güvenliği ve Federal Orduda Gelişme için Beyaz Kitap-1979" adlı bir kitap yayınladı. Federal Bakan Apel tarafından açıklanan ve bu yılın programını içeren "Beyaz Kitap-1979", Federal Orduda NATO çerçevesi içinde silahlanmanın artırılmasını savunuyordu. Uzun bir süreden beri dünyadaki gerici güçlerle işbirliği içinde Neonazizmin gelişmesine göz yuman Batı Alman hükümetinin bu kitabı, Batı Alman emperyalizminin "barışın güvenliği ve yumsama" konularında ne denli "içten" olduğunu gözler önüne seriyordu.

DKP'NİN TEPKİSİ

Federal Savunma Bakanlığının "Beyaz Kitap-1979"u, ülkedeki barış ve ilerleme güçlerinin büyük tepkisiyle karşılandı. Bu silahlanma programına karşı en sert tepkiyi de, Batı Alman işçi sınıfı partisi gösterdi. Alman Komünist Partisi (DKP) nin konuya ilişkin yaptığı açıklamada, barış düşmanı olan bu kitap protesto ve mahkum edildi.

Alman Komünist Partisi'nin açıklamasında, Alman faşistlerinin Polonya'ya saldırdıkları gün olan ve bütün dünyada "Barış Günü" olarak kutlanan 1 Eylül'de Batı Alman hükümet yetkililerinin demecileri hatırlatıldı. Bu demecilerde hükümet yetkililerinin "barış ve yumsama için herşeye hazır olduklarını" söylediklerini belirten DKP, yayınlanan "Beyaz Kitap-1979"la tüm bu demecilerin sahte olduğunun anlaşıldığını bildirdi.

NATO VE FEDERAL ALMANYA

DKP'nin açıklamasında, "Beyaz Kitap-1979"un önmümüzdeki yıllarda NATO silahlanmasının artacağını belirttiği belirtildi ve şöyle dendi: "Beyaz Kitap-1979" gösteriyor ki, Federal Almanya hükümeti bu tehlikeli silahlanmaya sadece sempati duymakla kalmıyor, aynı zamanda bu yarıta ABD ile birlikte yönetici bir rol de oynuyor. Ancak NATO'nun silahlanma politikası, kapitalizm ile sosyalizmin sınır bölgesinde bulunan Federal Almanya için özel bir tehlike taşımaktadır.

İntikamcılığın savaş hazırlığına hayır

İntikamcılığa karşı panzehir: Emekçi halkın direnişi

Böylelikle, son yıllarda yumuşama ile kazanılan her şey tehlike altına atılmamaktadır."

Federal Alman işçi sınıfı partisi'nin açıklamasında, Federal hükümetin bu girişimlerinin en başta ülke emekçileri için büyük tehlike taşıdığı da vurgulandı.

EMEKÇİLERE YENİ YÜKLER

DKP'nin açıklamasında bu silahlanma politikasının emekçilere yeni yükler getireceği de belirtilerek şöyle devam edildi:

"Beyaz Kitap-1979" silahlanma politikasıyla çalışan insana yeni yükler de getirmektedir. Toplumsal politika, eğitim, sağlık ve çevre koruma alanlarında ihtiyaç duyulan milyarlar böylelikle halktan alınacaktır. Eğer 'Beyaz Kitap-1979'da öngörülen silahlanma politikasına uygun NATO silahlanma programı önmümüzdeki yıllarda gerçekleştirilecek olursa, 1993 yılına kadar 1000 milyar Mark'ı aşkın astronomik bir miktar harcanacaktır. Bonn'un askeri politikası, 'Beyaz Kitap-1979' da açıklandığı biçimiyle, Federal hükümet yetkilileri tarafından sık sık yinelenen "barış ve yumsama" istemleriyle çelişki içindedir. Halkımızın barış çıkarlarına, ülkemizin ulusal çıkarlarına ters düşmektedir."

SOVYETLERİN ÇABALARI

DKP'nin açıklamasında Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin askeri üstünlük kurmak için çaba göstermedikleri vurgulandı ve NATO planlarının Batı'nın tek tarafı askeri üstünlük sağlaması amacıyla yönelik olduğu belirtildi. Sovyetler ve sosyalist ülkelerin büyük ekonomik ve toplumsal amaçlarının gerçekleştirilmesi için barışa gereksinim duyduklarını kaydeden Alman Komünist Partisi'nin açıklamasında daha sonra şu görüşlere yer verildi:

"Federal hükümetin, CDU ve CSU tarafından da desteklenen silahlanma politikası açıkça göstermektedir ki, tarihin öğretileri ışığında ülkemiz ve Avrupa için barışa güvenliğe burjuva partilerin yolunda henüz büyük çabalar göstermemiz gerekmektedir. Barış ve güvenlik için mücadele, çalışan insanın önmünde temel bir görev olarak durmaktadır. DKP bu olgunun ışığında ülkenin tüm barıştan yana güçlerini Bonn' un silahlanma histerisine kapılmaya, kararlı ve birlik olarak silahlanmaya karşı silahsızlanma mücadelesine katılmaya çağırmaktadır."

İşveç seçimleri mevcut hükümet partilerinin parlamento'da tek sandalyelik bir çoğunluğu ile sonuçlandı. Seçim sonrası için ilk akla gelen olasılık mevcut hükümet yapısının ana hatları ile devam etmesidir. Ancak seçimlerin değerlendirilmesinden bazı önemli sonuçlar çıkartmak mümkündür.

Seçimlerde gerek Komünist Partisi gerekse Sosyal Demokrat Parti oy ve sandalye sayılarını artırdılar. Ancak buna rağmen İşveç'in seçimlerden daha da sağa kayarak çıktığını söylemek genel bir değerlendirme düzeyinde yanlış olmayacaktır. Çünkü, seçim sonuçlarının ortaya çıkardığı bir başka önemli olgu da hükümet partileri arasında oy dağılımındaki değişikliklerdir. Hükümet ortaklarındaki Liberaler ve Merkeziler oy ve sandalye kaybına uğrarken Muhafazakârlar önemli kazanımlar sağlamışlardır.

İşveç uzun yıllar tüm temel sorunların çözümlendiği bir ülke olarak sunuldu. Sosyal Demokrat iktidar yönetiminde "sosyalizmin" gerçekleştirildiği ileri sürüldü. Ne var ki bu "yeryüzü cenneti" de 1972'lerden sonra belirginleşen kapitalizmin bunalımı dışında kalmadı. 1973 seçimlerinden bu yana İşveç'te gündemin baş maddesini ekonomik bunalımı çözümlenebilecek "güçlü hükümetler" arayışı oluşturmaktadır. Bu arayış içerisinde burjuva partilerinin en sağda yer alan Muhafazakâr Parti'nin oy oranını artırabilmesi asıl düşündürücü olması gereken konudur. Bu olgunun temel nedeni kuşkusuz, Sosyal Demokrat iktidar ile onun yerini alan sağ koalisyonun temel politikaları arasında esas itibarıyla bir fark olmayışıdır. Böylelikle sağ koalisyon içinde en sağ unsur "gerçek sağ politikalar, güçlü hükümetler" önerisi ile bunalıma çözüm getireceği görüşüne taze taban bulabilmekte ve oylarını artırmaktadır.

İşveç'te hassas denge

Gelişmeler içerisinde Merkez sağ partiler geleneksel olarak izleme iddiasında oldukları denge politikasına zemin bulamamaktadırlar. Çünkü ortada öz açışında dengelenen temelden karşı politikalar bulunmamaktadır. Böylece işlevlerini yitiren bu partiler büyük ölçüde oy kaybına uğramaktalar.

Sosyal Demokrat Parti'nin oylarını fazlasıylaştırmasına karşın eski konumuna gelmemesinin nedeni de temel tercihlerde alternatif bir politika önerisi sunamamasına bağlıdır. İşveç sosyal demokrat hareketinin diğer burjuva partilere göre ileriçi özelliği geleneksel olarak uluslararası politikadaki konumunda daha belirginleşmektedir. Ancak, emperyalist sistemin genel bunalım koşullarında emperyalizmin stratejisinde sosyal demokrasiye son yıllarda yüklenen işlevler ve Brandt'in yönetimindeki Sosyalist Enternasyonal le uyum sağlama sorunları İşveç Sosyal Demokratlarını bu alanda da diğer burjuva hareketlerden ayırmanın kitlerle gözünde kristalleştirecek temiciler açıklamaktan alıkoymuştur. Sosyal Demokrat Parti'nin tüm sol görüntüsüne rağmen sağ bir politika sunmaktan vazgeçmemiş olmasının en belirgin göstergesi, sağ partiler karşısında salt çoğunluğu kazanamaması halinde bile komünistlerle olası bir koalisyonu peşinen reddedişidir.

İşveç seçimlerinin önemli bir başka olgusu da Komünistlerin oy ve sandalye oranını şimdiye kadarki en yüksek düzeye ulaştırmalarıdır. Bu durum sosyal demokratların da oylarını artırdıkları bir zamana rastlaması, sağ oyların bilimsel sosyalistlere kanalizasyonunda tedrici bir geçiş; zorunlu bir sosyal demokrat durak arayanların, ya da komünistlerle verilecek oyların sağ karşısında solu bileceği düşüncesinin yanlışlığını da sergilemektedir.

Sonuç olarak İşveç'te seçim sonuçları sandalye sayısı açısından ortaya hassas bir denge çıkartmıştır. Ancak böyle bir hassas denge'nin önemli hükümet bunalımına yol açması da beklenmemelidir. Ancak "güçlü hükümet" oluşturma özemleri önmünde yer almaya devam edecektir. Kapitalizmin buhranı sürdüğü başka türlü olma olasılığı da yoktur. Kapitalizmin bunalımı ise derin ve kalıcıdır. En gelişkin olduğu İşveç'te bile, sosyal demokrasinin sınıfsal uluşma temeldin kopan politikalar sunamamasının ve bilimsel sosyalistlerle işbirliğine yanaşmamasının sonucu, "ağ" otoriter rejim istemlerine zemin hazırlamaktan başka bir şey anlamamaktadır.

• raşit kaya

Bonn, NATO'da gediklerin onarılması için ısrarlı

F. Almanya Savunma Bakanlığı tarafından yayınlanan ve Bonn'un yeni silahlanma tasarılarını açıklayan "Beyaz Kitap" dünya barışçı kamuoyunda sert tepkilerle karşılandı.

F. Almanya'nın 1800 adet Leopard 2 tankıyla ilgili siparişlerinin bu sonbaharda gerçekleştirileceği açıklanan beyaz kitapta, 1980 yılında 4887 saldıran tankı ile 575 adet DCA zırhlı aracını silahlı kuvvetlerine katacağı da bildirildi. Ayrıca tüm NATO ülkelerinin konvansiyonel silahlarını artırmaları yönündeki Bonn görüşü tekrarlandı.

Beyaz Kitap'ın en ilginç bölümü ise, NATO çerçevesi içinde politik askeri kararlarla "silahlanmanın denetimi" için alınan politik kararların daha sıkı bir bütünleşme içinde alınmasını isteyen taleplerdi. Amaç olarak açıkça NATO'nun nükleer gücünün artırılmasını hedef gösteren bu talep, Bonn'un NATO'daki gediklerin bir an önce onarılması ve SALT antlaşmalarının S. Birliği'ne karşı daha "sert" çıkışlarla sanırlandırılması konusundaki ısrarının bir belirtisi olarak yorumlandı.

Sedat, CIA patentli baskı planını uyguluyor

Mısır'ın gerici Sedat yönetiminin Kahire-Tel Aviv İhanet anlaşmasına karşıtım muhalefeti bastırmak üzere giriştiği CIA patentli baskı kampanyası geniş boyutlara ulaştı. Ağustos ayı ortasında 60'a yakın tanınmış ileriçi politik önderin tutuklanmasından sonra, Sedat hükümetinin Helvan, İskenderiye ve Mahlalel Kobra bölgelerindeki geniş grev hareketlerine karşı sert baskı yöntemlerini planladığı bildiriliyor.

Sedat yönetimi "İhanet anlaşması"na tüm tepkileri sindirebilmek umuduyla geçen Mayıs ayında "Halk Meclisi"ni feshetmiş ve Temmuz ayında sahte bir seçim düzenlemişti. Ağustos tutuklamalarında eski "Halk Meclisi"nin Abuel Ezz el Hariri ve Ahe Ahmed Taha gibi ileriçi milletvekilleri de tutuklanmıştır.

Sedat yönetiminin yaygın tutuklama kampanyası, Mısır Komünist Partisi'nin sözümona "yıkıcı" faaliyetleri gerekçesiyle lanse etmesi, CIA'nın Ortadoğu ülkelerinde öncülük ettiği büyük boyutlu antidemokratik baskı girişimlerinin değişmez özelliğini koruduğunu da gösterdi.

Sansüre geçit yok!

YAŞAR T. BAYRAKTAR

CHP ağırlıklı hükümetin ekonomik alanda, dışa bağımlılığı sürdürme politikası ve sonucunda işçi ve emekçi kitlelerin yoksulluğa mahkum edilmesi, giderek kazanılmış demokratik haklarının kısıtlanmaya çalışılması, "umut"un çekimine kapılmış ilerici kültür ve sanat adamlarına geçiği göstermeye yetmedi. 12 Mart'ın ve MC'nin baskı ve kısıtlamalarına karşı duyarlı olanlar, "umut"un şair kişiliğinden kuşku duymadılar. Hele, 1960'lardan beri, her alanda düşünce özgürlüğünü savunmuş olması, bu kişilerin iki yıl süreyle oyalanmalarına hatta kullanılmalarına yol açtı. Aslında ülkemizde kültür ve sanat alanında uzun yıllardan beri verilen mücadele küçümsemeyecek boyuttadır. Bir Nazım Hikmet'in yayımlanıp okunabilmesi için verilen mücadele, ekonomik, demokratik ve politik haklar için verilen mücadele ile içiçe geçmiştir. Nazım, sanatçı kişiliğiyle sınıf mücadelesinin bayrağı olmuş ve kendinden sonra yetişen sanatçılara sorumluluklarını öğretmiştir. Ne var ki Nazım'ı öğrenemeyenlere bugün yaşam öğretiyor. Sosyal demokrat görünümüne rağmen baskıcı uygulamalarına karşı duyarlılık kazanamayan kişiler, "kültür Yüksek Kurulu"nda ve "Yarkurul"larda "umut"la hizmet ediyorlar ve yanlış üstüne yanlış yapıyorlar. Bu sözlerimiz doğal olarak iyi niyetli kişilere. Bir de Oktay Akbal gibiler var. Cumhuriyet'in öykücü, romancı bu köşe yazarı Türkiye İşçi Partisi'ni karalamaktan yeni Sansür Tüzüğü'ne karşı çıkmaya zaman bulamıyor(!)

Sinemayla ilgili yeni sansür tüzüğü'nün çıkışından bu yana ilerici, demokrat, sosyalist kişi ve kuruluşlar, üzerlerine düşeni yapıp böylesine antidemokratik bir uygulamaya kesinlikle karşı olduklarını belirttiler. Bu açıklamalar basında geniş ölçüde ve ayrıntılarıyla yer alıyor. Biz burada, konunun gelişimini değil, kültür ve sanat adamlarının bu

gelişmelerde oynadıkları rolü ele almak istiyoruz.

Bilindiği gibi Ahmet Taner Kışlalı, görevde başladığı zaman, çalışmalarının "ulusalılık", "demokratiklik" ve "halkçılık" ilkelere üzerinde yürütüleceğini açıklamış ve "demokratiklik" ilkesi gereğince de kararların oluşturulması aşamasında, kendi alanlarında uzman kişi ve kuruluş temsilcilerinin görüşlerinin alınabilmesi ve "ulusal kültür politikası"nın saptanması için "Kültür Yüksek Kurulu"nu kurmuş idi. Ayrıca Bakanlığın çalışma alanlarına göre bazı alt kurullar (yarkurullar) da oluşturularak, bu alanlarda daha gerçekçi ve doğru kararlar alınması öngörülmüştü. Sinema Yarkurulu da bu kapsam içinde kurulmuş ve çalışmalarını sürdürmüştü.

Önce "Kültür Yüksek Kurulu"na değinmek gerekiyor.

Bu kurul, Bakan tarafından Türkiye'nin "ulusal kültür politikası"nı saptamakla görevlendirildi. Bu kurula yarkurullarda oluşturulacak kararların gözden geçirilmesi ve onaylanması görevi de verildi. İlk tartışma, bu kurulun "yüksek" sözcüğü üzerinde başladı. Kurulda görev alan iyi niyetli bir çok kişi "yüksek" sözcüğündeki parlütan rahatsız oldu. Ama nedense kurulun adı bugün yine "yüksek" sözcüğü ile anılıyor.

Sözkonusu kurulca, onsekiz aylık çalışmadan sonra "ulusal kültür politikası" geçen Haziran ayında tamamlandı, şu anda Ahmet Taner Kışlalı'nın yazacağı "giriş" için bekletiliyor. Saptanan "ulusal kültür politikası"nın içeriğini yayımlandığı zaman göreceğiz. Ancak, Bakan'ın bugüne değin çeşitli vesilelerle açıkladığı ve çerçevesini belirlediği hiçimde sınıfsal öden yoksun ise, şimdiden hatırlatalım, yeni sansür tüzüğünden çok daha fazla tepki görecektir.

Uzun çalışmalardan sonra hazırlanan ve muhtemelen olumlu yanlar taşıyan bu "rapor", uygulamaya konulmadıkça elbette

Kültür Bakanı Kışlalı: Antidemokratik sansür yönetmeliğinin hesabı

fazla birşey ifade etmez. Kaldı ki bu "rapor", iktidar tarafından bizzat uygulanmak üzere hazırlanmıştır. Son gelişmeler de gösteriyor ki, bu "rapor", iyi niyetle hazırlanmış bir belge olmaktan öteye gidemeyecektir. Türkiye'de sinema alanını düzenlemek ve geliştirmek amacıyla Sinema Yarkurulu tarafından hazırlanan Türk Sinema Kurumu Yasa Tasarısı, şu anda sadece bir belge olarak Bakanlığın arşivlerinde durmaktadır. İktidar varlığı sürdükçe iktidar mantıklı, gerçekçi ve uyanık olmak zorundadır. Yeni sansür tüzüğü de bu uyanıklığın somut sonucudur. Bir yanda iyi niyetli aydınlar tutarlı bir yasa tasarısı hazırlarken, öbür yanda burjuvazi bildiğini ve kendince doğru olanı yapmaktadır. İşte bu nedenle Yasa Tasarısı kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur. Hazırlanan "ulusal kültür politikası" "rapor"u da burjuvazi tarafından övgüyle karşılanacak ama uygulanmayacaktır.

Kültür Bakanlığı, iki yılda, meclise ancak bir tek yasa tasarısı götürülmüştür. Diğer Sermatene Kurulu Yasası. Bunun dışında ne Türk Sinema Kurumu Yasa Tasarısı ne de eski eserler alanını düzenlemeyi öngören yasa tasarısı götürülmüştür. Bunların her ikisi de köklü önlemler getiren tasarılardır. Ama burjuvazi bu konularda mecliste tartışmayı başlatmaktan dahi kaçınmıştır. Tüm bunların dışında Kültür Bakanlığı'nın kendi kuruluş yasa bile ortada yoktur.

Bu ortamda "ulusal kültür po-

litikası"nın gerektirdiği yasal düzenlemelerin meclisten geçip geçmeyeceğini "Kültür Yüksek Kurulu" üyeleri kendi kendilerine sormalıdır. "Meclisten geçme" ifadesi yanlış anlaşılmalıdır. Kültür Bakanı'nin sorarsanız meclis aritmetiği "titrediyi" için CHP istese bile bazı yasalar çıkmamaktadır. Çıys durum öyle değildir. Bir Türk Sinema Kurumu Yasa Tasarısı'na CHP milletvekili içinden kaç kişi olumlu oy verir? Sorun AP-CHP sorunu değil, burjuvazinin bir bütün olarak konuyu ele almasıdır.

Şu anda sansür konusunda operasyonun biricim bölümü tamamlandı. Kültür Bakanı kamuoyu önünde "mahcup" olduğunu açıkladı. Şimdi sıra ikinci bölüme. Bu yeni tüzüğe Sinema Yarkurulu da karşı, Bakan da, Başbakan'la. Ama uygulamaya konuldu ve hükmünü sürdürüyor. Öyleyse hemen yeni bir sansür tüzüğü daha hazırlanmalı; hem de "ilerici" olmak koşuluyla. Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun 6. maddesi değiştirilemeyeceğine göre (!) (Bu madde filmlerin polis tarafından denetlenmesini öngörmektedir) Türk Sinema Yasası'nın da çıkmasına olanak yoktur(!) Hep birlikte yeni sansür tüzüğüne söğüp, hazırlanacak olan "en yeni" tüzüğü beklemekten başka çare yok(!)

Uzun süre sessiz kalan ve 19 Eylül'de görüşlerini Cumhuriyet Gazetesi'ne açıklayan Yarkurul üyelerinden bazıları uyarılmak gerekiyor. Şu anda uygulanmakta olan yeni sansür tüzüğüne "küçük de olsa olumlu yanlar taşıdığı için" oy veren üyelerin sözcüğü ve Kültür Bakanlığı Sinema Dairesi Başkanı Oğuz Onaran şöyle diyor: "... Kültür Bakanı'nin ve Yarkurul'un önünde iki seçenek vardı: Eski tüzüğü olduğu gibi bırakmak ya da yenisini kabullenmek. Bunlardan başka seçenek yoktu. Bu tüzük çok ufak da olsa bir iki olumlu hükümü içerdiğinden Yarkurul bu tüzüğü kabul edilmeli, bu tüzüğü de değiştirilmesi için vakit geçirmeden çalışmalar yapılması kararını verdi. ...Ama bu aşamada yapabileceğimiz birşey yoktu." Önce tüzüğü gerçekten "çok ufak da olsa" getirdiği "bir iki olumlu hükümün" ne olduğuna bakalım. Bu hükümlerden sinemacılar en çekici geleni, sansür kurulu yabancu filmler için kopya verme zorunluluğunun kalkmasıdır ki bu tam anlamıyla ticari bir içerik taşımadır.

Acaba, tüzük karşısında tavır almak için yalnızca iki seçenek mi vardı: Hayır, üçüncü bir se-

çenek de vardı. Bu sansür tüzüklerinin ikisine de karşı çıkıp düşünce ve yaratma özgürlüğünün savunulmasıdır. Nitekim bu seçeneği gören iki Yarkurul üyesi çıkmıştır (Mahmut Tali Öngören ve Lütfi Akad). Oysa tüzüğü getirildikleri Yarkurul üyelerinin onaylarına tarihsel bir vahal yüklemektedir. Türkiye tarihinin hiçbir döneminde, ilerici sanatçıların kendi kendilerini sansür ettikleri görülmemiştir. Bu, sosyal demokrasinin güler yüzü ardında yatan sınıf düşmanlığının ilericisi, demokratik kültür ve sanat adamlarına onaylatılmasından başka birşey değildir.

Sinema Yarkurulu'nda görev alan Mahmut Tali Öngören, Vedat Türkali ve Nijat Özön tüzüğü kabul edildiği toplantıda bulunmamışlardır. Yarkurul, Lütfi Akad, Atilla Dorsay, Süreyya Duru, Oğuz Onaran ve Halit Refiğ'in katılımıyla toplanmış ve oy çokluğuyla karar almıştır. 19 Eylül tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Yarkurul üyelerinin yaptıkları açıklamalardan anlaşıldığına göre Tüzük, Atilla Dorsay, Süreyya Duru, Oğuz Onaran ve Halit Refiğ'in olumlu, Lütfi Akad'ın olumsuz oylarıyla çıkmıştır. Olumlu oy kullanan üyelerin kendilerine haklı gerekçeleri ne olursa olsun, sansüre kökten karşı çıkmamış olmaları onları vebal altına girmekten kurtaramaz. Bu konuda en tutarlı davranan veson süreköten karşı olduğunu belirterek Yarkurul'dan istifa eden Mahmut Tali Öngören'in değerlendirmesi tümüyle doğrudur ve övgüye değer bir tavrıdır. ... Tüzüğü'nün birtakım kolaylıklara sahip olduğuna da inanmayorum, hem böyle daha kolaylaştırıcı olsa ne çıkar? Bizim öledığımız, bize söylenen ve bizim yaptığımız çalışmalar sansürün toptan kaldırılması doğrultusunda idi."

Sonuç olarak şunu önemle belirtmek gerek: Kültür ve sanat sınıfsaldir. Bu alanda verilen mücadele de sınıfsal öz taşıyır. Burjuvazi bunun bilincindedir ve e-linden geleni yapmaktadır. Ona akıl vermek işçi sınıfına ve onun kültür ve sanat adamlarına düşmez. Tavrını işçi sınıfından yana koymuş aydınların, burjuvazinin reformist kanadının verdiği sözlerle, yaptığı demagojilere kanması hoş karşılanamaz. Yeni sansür tüzüğü örneğinde olduğu gibi, burjuvazinin, belirlediği çerçeveler içinde karar almak zorunda olduğunu düşünmek, bu kişilerin öznel niyetleri ne olursa olsun, burjuvaziye hizmet sonucunu yaratır.

Brecht Kabare'nin Ankara'da yasa-lanmasında Sinema Yarkurulu'nun payı çoktur. Burjuvazi, mücadele alanında açtığı gedikten girip diğer mevzileri imha etmekten bir saniye bile geri durmaz.

Gün, birlik gündür. Saldırılar ancak örgütlü hırleşik güçle göğsülenebilir. İşçi sınıfının kültür ve sanat alanında örgütlenmiş gücü, bu görevin bilincindedir.

buğdayın türküsü

- A 1. BUĞDAYIN TÜRKÜSÜ (Pablo NERUDA)
 2. SARDUNYAYA AĞIT (Can YÜCEL)
 3. GELİNCİK
 4. BEKÇİ KAZIM TÜRKÜSÜ (Yaşar MİRAC)
 5. MAPUSHANE KAPISI (Nazım HİKMET)
 6. BEYAZIT MEYDANI'NDAKİ ÖLÜ (Nazım HİKMET)
- B 1. SONBAHARDAN ÇIÇCILER (Kemal BURKAY)
 2. ÖZGÜRLÜK (Yaşar MİRAC)
 3. BİR ÖLÜ DAHA GEÇTİ (Yaşar MİRAC)
 4. SEN (Nazım HİKMET)
 5. İŞÇİ MARŞI (Can YÜCEL)

Yeni Türkü
Zerrin Selim Derya

GENEL DAĞITIM
Nazım Şenel İMÇ 6. Blok No: 6430
Kaset ve Plak
ODEMELİ GÖNDERİLİR
Güniz Sok. 15/1 K.Dere-ANKARA

plakçılarda

OKUL DEFTERİ

BU SAYIDA

- Demokratikleşme ve sosyalizm mücadelesi bütünlüğü: İlköğretimde çağdas eğitimler ve uygulamalar. (Dr. Ercan F.YÜBOĞLU)
- Sayılarla İlköğretim (Mehmet KOÇ)
- Emperyalist kültürün saldıracı: Ansiklopediler (Tamer YEZİN)
- İlköğretimde sınıfta kalmayan topluma maliyeti (Handan ATTAR)
- Üniversite Giriş Sınavları ve öğrendiklerimiz (Çetin TURAN)

Fiyatı: 30. Yıllık Abonesi: 150 Lira.
Adres: OKUL DEFTERİ 22/22
Sevahirbey Caddesi - ANKARA

"SANAT YAŞAMI TEHDİT ALTINDA"

CHP ağırlıklı hükümetin ve onun Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı'nın işbaşına geldikleri günlerde vaadettiklerinden biri de, kültür ve sanat üzerindeki baskıları ve bu baskıların en çirkinini olan sansürü ortadan kaldıracaklarıydı. Hükümetin ve CHP'nin programında da benzer görüşler yerliyordu. İlerici, demokrat nitelikte sanat kuruluşları ve sanatçıları hükümetten bu vaatlerini yerine getireceğini uzun bir süre bekletiler. Kültür ve sanatın engellerle karşılaşmadan gelişebileceği demokratik bir ortama kavuşulacağı sanılıyordu. Üstelik de "sanatçı" bir başbakan bulunuyordu hükümetin başında!

Ne var ki, umulanların tümü de boşa çıktı. Kültür ve sanat yaşamının önüne hiçbir türlü engel çıkmadı, demokratikleştirileceği beklenen ortamın sınırları bugüne dek olduğundan daha fazla daraldı... Kültür ve sanat düşmanlığının en koyusu olan kağıt zamları akıl almaz düzeylere erişti. Kitaplar gene yasaklandı, toplandı. İlerici tiyatrolar, filmler sansür illetine ve daha başka baskılara uğratıldı.

Geçtiğimiz günlerde, önce Antalya Şenliği'nde bazı filmlerin gösterilmesine izin verilmedi, ardından da Ankara'da Dostlar Tiyatrosu'nun "Brecht-Kabare" ve Birlik Sahnesi'nin "İnsan Manzaranı" oyunları çeşitli baskı ve yasaklarla karşılaştı.

Bu antidemokratik yasadışı uygulamalar, ilerici kamuoyunun haklı ve sert tepkileriyle karşılaştı. Çeşitli sanat kuruluşları düzenledikleri basın toplantılarında bu tepkilerini dile getirdiler. Tüm Tiyatro Sanatçıları Birliği (TT-SAN), Türk Sinematek Derneği (TSD), Oyun Yazarları Derneği(OYD), Türkiye Yazarlar Sendikası (TY), Yönetmenler-Senaristler Y. Yönetmenler Der. (YÖN-SEN), Sinema Yazarları Derneği (Sİ-YAD), Sinema Emekçileri Sendikası (DİSK SİNE-SEN), Devlet Tiyatrosu Çalışanları (DETÇA), Sanatçıları Birliği, İşçi Kültür Derneği, Film Seslendirme Sanatçıları Der. (FİLM-SES), TRT-DER İstanbul'da DİSK ve İstanbul Barosu tarafından da desteklenen ortak

bir açıklama yaptılar. Bu açıklamayı aynen yayınıyoruz: "Ülkemiz sanat ve düşün yaşamı giderek yoğunlaşan antidemokratik baskıların hedefidir. 12 Mart ve MC dönemlerinin "BOLYOZ"larına karşı aydınlar, sanatçıları, demokratik güçlere "UMUT" vaadedenler bu gün sansür ve yasa dışı yasaklamaların kimi zaman doğrudan sorumlusu, kimi zaman suskun destekçisi.

"Demokratik düzenin yüzkarası sansür kaldırılacak denirken daha da ağırlaştırılarak ülkemiz sinema sanatının üzerine çöktürüldü, ilerici içerikli filmler yasaklandı, sürdürülebilir ender sanat gösterilerinden Antalya Şenliği ilk kez bu yıl yapılamadı. "Siyasal-parasal baskının her türü ile yaşam alanı alabildiğine daraltılan bağımsız tiyatro hareketinin büsbütün kurulmasına yönelik anti-demokratik uygulamalar yaşıyor ardarda.

"Dostlar Tiyatrosu'nun bütün bir tiyatro dönemi boyunca İstanbul ve Ankara'da devlete ait salonlarda sahnelendiği "Brecht-Kabare"nin gösterileri Ankara'da gerekçesiz yasaklandı, Birlik Sahnesi'nin "İnsan Manzaranı" yasa dışı tehditlerle karşı karşıya.

"Sanata yönelik baskılar karşısında, en üst devlet yetkilileri yasaklanan filmleri bizzat görebek ya da durdurulan oyunları bizzat okumaya girişerek kamuoyunu yatıştırılmayı umarken, sansür ve baskıya doğrudan sahip çıkmakta, nice aydınların gönüllü desteğiyle oluşturulmuş "Yarkurullar", "Yüksek kültür danışmanları" suskun.

"Sanat emekçileri ise ne büyüleri uygulamaları hoşgörebilirler, ne de ancak 'kapıkullarına' yaraşan bu korkak suskunluğu paylaşabilir.

"Bizler sanatın çeşitli dallarında örgütlenmiş emekçiler düşün ve sanat yaşamının demokratikleşmesinin yöneticilerden lütuf bekleyerek değil, ancak demokratik savaşımla sağlanabileceği bilincinde, anti-demokratik uygulamalara karşı eylemlerimizi birleştirmeçimizi kamuoyuna kararlılıkla duyuruyoruz."

Şükran Kurdakul

Yığınların karşısına çıkınca

Birkaç yazdır somutlamaya çalıştığımı sanıyorum.

Kendi kafamızdaki doğrularla, seçimlerde kendileriyle uyum sağlamaya çalışacağımız sınıf ve tabakalardan kişilerin kafalarındaki doğrular arasında nasıl koştuluk sağlayacağız?

Genel kuralları sıralamak zor değil.

Ama kahveye girip, "selam!.." dediğin andan itibaren özel koşullar başlıyor ki nasıl... Göreceksin.

Varlığının ilk habercisi, koşulu bu: Görmesini öğreneceksin önce.

"Selam!.." dediğin andan itibaren karşısındaki susan denizin gözlerine bakarak konuşurken sesini duyabiliyor musun?

İşte ikinci koşul.

Sesini duyacaksın sesini.

— Migridiç Şellefyen Behice Boran'ın mı, Demirel ailesinin mi ortağıdır?

— So - ru - yo - rum... Yoksa birlikte mi şirket kurduz Migridiç Şel-lef-yan-la-?...

Sesini duyduğunca verdiği; dinleyenlerinin gözlerini gördüğük algılanan denetleme olanağı bulmak kuramla eylem birikteliğinin can alıcı noktasına gitreceksin.

Yıllar yılı renkli basın tarafından koşullamaların sökmeyeği çizgi başlamış demektir artık.

Karşısındaki susan deniz, içindeki tüm gizli gücü (potansiyeli) ile senine olmayı kabul etmişse, uns günleriniz arasındaki uyum içinde bir çekişme de başlamıştır.

Bu nedenle kavramları ne kadar yalına indirgeyebilersen o kadar anlaşılır sözcüklerle vermek bu aşamanın sorunu olmaktadır. O zaman görünmeyen tartışma eşit koşullara yaklaşacak, o zaman (yıllar yılı gerçekçi aldatmacaya dönüşümlü olduğu bir ortamda bile) temsil ettiğin doğrulara dinleyenlerini güven duymaya başladıklarını gözlerine yansıyan ışıklarda göreceksin.

Ama,

— Sergilediğin gerçeği korkuyla karşılayanlar olacak aralarında,

— Sergilediğin gerçeklerle ben nasıl savaşırım diye düşünenler olacak aralarında...

O zaman tarihin ağırlığını koyabiliyor musun ortaya.

Geneli değil, özeli. Yere!... Tarihlerin yazmadığı kuvvayı milliye cephelelerini, onların çakmaklı tüfeklerle kurdukları cepheleleri, Kuwvayı Milliye Destanı'nın içtenliği ile anlatabiliyor musun?

Zaman mı?

Karşıdaki susan deniz, içindeki gizli güçle senin olmayı kabul etmişse...

Sorunu,

slogandan bilgiye, bilgidenden varolma bilincine dönüştürebilmişsen...

Onların gözleri, kolay kolay yeter demeyecek ki sana.

Asıl kavga "solcu korsan"la

En güzeli Nazım Usta söylemişti.

"Aynı kiraz dalı bir defa daha sallanmaz aynı rüzgarda..."

Atılan kurşunun namluya geri döndüğü görülmemiştir.

Yanlışların ve doğruların savaşım gücünü ortaya koymuşsam, bireysel tarihimin bir evresinde sesim yankılanacak demektir.

Nereye kadar?

Sesimin dalgalarının etkisiz kılacağı sınıra kadar.

Bireysel tarihimizi belirleyen koşulların başında sınıfsal gerçeklere bağlı birleşmeler geliyor herhal. Toplumlar tüm kazanımlarını bireyselle tutumsuzluşturduğundan elde ediyorlar.

Laboratuvarında deney yaparken sabırını kullanan benim.

Ama aldığım sonuç toplumdur.

Şürümü yazarken, tezgahıma özgü becerilerimle, yeni güzellikler, yeni düşün ufukları arayan benim.

Ama yaratımın bir sahibi de, bana ananın kucağından itibaren dilimi kazandıran toplumdur.

Kişiliğimi, Partimin kişiliği ile birleştirirken, bu gazetenin var olmasına, şu ilçe örgütünün yaşama geçmesine etken olan benim gücüm.

Ama gücümün kaynağı, Partimin bilinç düzeyinde açan etkilidir.

Ne varsa benimle sizin aranızda...

Ne varsa, aramızdaki uyumun güzelliğinden var.."

derken yalnız Süleyman Demirel'den, Mehmet Ali Aybar'la, sosyal demokattan, Deng'e kadar arabozcuların bakıyoruz..." gibi-lerden yaveller yumurtlarken, Makyavel'den kendisine kadar gelip tarihin çöplüğünde yerlerini alan tüm demagoglarla akılabildiğini ilan etti.

"Ne varsa, aramızdaki uyumun güzelliğinden var.." derken yalnız Süleyman Demirel'den, Mehmet Ali Aybar'la, sosyal demokattan, Deng'e kadar arabozcuların bakıyoruz..." gibi-lerden yaveller yumurtlarken, Makyavel'den kendisine kadar gelip tarihin çöplüğünde yerlerini alan tüm demagoglarla akılabildiğini ilan etti.

"Ne varsa, aramızdaki uyumun güzelliğinden var.." derken yalnız Süleyman Demirel'den, Mehmet Ali Aybar'la, sosyal demokattan, Deng'e kadar arabozcuların bakıyoruz..." gibi-lerden yaveller yumurtlarken, Makyavel'den kendisine kadar gelip tarihin çöplüğünde yerlerini alan tüm demagoglarla akılabildiğini ilan etti.

Seviye geçiyoruz.

Ama, şair Aragon un 'solcu korsan' diye nitelendiği yirminci yüz yıl tipi var ya...

Düşünde.

Sanatta.

Toplum savaşımında.

Onun aramızda girmesine yardımcı olan tarihsel konum dönüşürüyor benisi.

Asıl kavgam orunla.

yurt ve dünya

Ekim Seçimleri—Nereden nereye

Gündüz Mutlu

- Türkiye'de siyasal kurumsallaşma ve devletin ekonomik işlevleri.
- Geniş Şeylan
- Halka karşı yabancı ve yerli sermaye işbirliği
- Aylin Başar
- CHP: "Ağünlere"den bugüne
- Ayşe Kızıltan
- Burjuva demokrasisi: Tutulmayan sözler
- E. Kuzmin
- "Sanat Raporu" üzerine
- Adalet Ağaoğlu, Aziz Çalışlar, Yılmaz Onay, Yavuzer Çetinkaya
- Faşizm kapitalizmin ve sınıfların dışında mıdır?
- Nacla Çağlayan
- "Ekim fırtınası ve sonrası"
- Güney Gönenç
- Birikim'e birkaç not
- Ömür Sezgin

Ekim Seçimleri—Nereden nereye

Türkiye'de Siyasal Kurumsallaşma ve Devletin Ekonomik İşlevleri

Halka Karşı Yabancı ve Yerli Sermaye İşbirliği

CHP, "AĞÜNLERE" DEN BUGÜNE

BURJUVA DEMOKRASİSİ, TUTULMAYAN SÖZLER

